ANUL II No. 58

6 Pagini 10 Pf.

Joi 10 Septembrie 1942

TRANSNISTRIA

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET TIRASPOL

GAZETA REDEȘTEPTARII NAȚIONALE A ROMANILOR DINTRE NISTRU ȘI BUG

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA BUCUREȘTI Strada Sărindar 5-7-9

NISTRUL NU A FOST UN HOTAR AL ROMÂNISMULUI

de FLORIN ANDREI

In decursul veacurilor, Nistrul nu a fost un hotar, ci doar firul unei ape ce a legat deoparte și de alta, pe locuitorii moldoveni, așezați aci prin tradiții, obiceiuri și suferințe comune.

Urmași ai Geto-Dacilor, romanizați și creștinați, ei sunt în Transnistria descălecători de întinse și trainice așezări românești, întemeetori de vechi răzășii, sub jurisdicția Domnilor Moldoveni, deoarece totdeauna, legăturile răzeșilor din satele ambelor maluri ale Nistrului au fost strânse, de bună vecinătate, stăpânind pământurile în devălmășie, așa cum se cade între frați de sânge.

Actele de jurisdicție ale Domnilor Moldoveni, nu sunt fapte izolate, ci aceste descălecări românești și așezări cu hrisov domnesc sunt iscălite în anul 1574, ca un „Dominum Eminens" ce emană dela Curțile moldovenești. Forma cea mai concretă de organizare și administrare românească a Transnistriei, o dă Duca Vodă, ce stăpânea și Ucraina, intitulându-se Domnul Moldovei și al Ucrainei. Insuși Domnul, a lucrat temeinic la colonizarea românească, clădindu-și o a doua curte domnească la Nemirova pe Bug, unde stăpânea moșii întinse. De asemenea pârcălabii din centrele românești Moghilău, Balta, Dubăsari, Tiraspol, etc., erau numiți de Divanul din Iași.

Așa dar, apa Nistrului este axa geopolitică și puntea ce leagă pe românii moldoveni, după cum Dunărea adună spre miezul românismului, țara albă a Dobrogei. Ambele sunt cursuri de apă, ce închiagă și arată temeinic prezența noastră în timp, pe aceste meleaguri românești.

In folclorul moldovenilor transnistrieni, este cântat Nistrul, dându-ne dovezi de ordin lingvistic că primii autohtoni au fost ei, ce cu sufletul privesc în țară și nu au pierdut nimic din esența lor etnică:

Frunzuliță lăzăoară,
La Nistrui, la mărgioară
Șăd toți frații grămăgioară
Și se uită 'n cela țară.

Urmele românești în Transnistria le întâlnim la fiecare pas și o parte din acest material documentar, a fost strâns prin sârguința d-lui Aurel Sava, dând la lumina tiparului, o seamă de hrisoare și zapise orheene și soroceene, privind stăpânirea vetrelor și ogoarelor de peste Nistru.

Intr'un document dat de Irimia Moghilă Voevod, se reinoește stăpânirea unui hrisov al lui Ion Vodă, întărind Anei, jupâneasa lui Golia logofătul și fiilor săi, Oxintia, din sus de vechiul Orhei, mori în Răut, cum și patru mori de cela parte a Nistrului, în gura Iahorlicului.

Dacă știrile și documentele privitoare la populația românească, sunt numeroase și concludente cu cât ne apropiem de zilele noastre, ele totuși nu lipsesc în epoca mai veche și ne vorbesc de români așezați pe țărmul de miază-noapte al Mărei Negre, la răsărit de Nistru.

Un act italian, din sec. al XIII-lea, pe care mi-l amintește d. prof. G. Brătianu, pomenește de o româncă, Marioara, căsătorită tocmai în centrul comercial Caffa, în Crimeea.

Prin anul 1930, ni se semnalează printre soldații care apărau orașul genovez Caffa, prezența unui Iacob Valahul, iar N. Iorga, vorbește despre moldovenii cari stăpânesc cetatea Lerici, din gura Nipului, ce merg și mai departe, ca negustori și soldați în Crimeea. Tot în cetatea Caffa este semnalat un „Iohanes Velahus sive Ungarus", adică Ion Românul.

Mai târziu, numele românilor ce-i citează actele și documentele vremii se înmulțesc și ni-i numesc pe un Stanciu, pe un Dumitru, pe un Radu, etc.

Invazia Turcilor în Europa, ce ajung până sub zidurile Vienei, naște în Apus o stare de spirit, cu caracter religios, ce se cristalizează în mișcarea cruciaților. Dar nu numai Apusul clocotește de această armată pentru apărarea creștinătății, ci ea se incrustează ca o neștearsă apă tare și în Răsărit, unde căpetenii și soldați, încercați în mânuirea armelor, se înrolează acestei noui mișcări și cavaleri ai crucei în părțile românești, numiți „viteji".

Acea curioasă organizare militară liberă, Cazacii dela Nipru, este și ea în mare parte, o creație a acestui curent religios. Cazacii își recrutau luptătorii dintre ucraineni, poloni, ruși, dar cei mai mulți erau românii, din care își alegeau căpeteniile; hatmanii și polcovnicii. Dacă veacul al XVI-lea este veacul pretendenților și aventurierilor domnești, cum îl definește Iorga, atunci „pohtirile" la domnia Moldovei a nenumăraților „domnișori" apăruți din lumea cazacilor și moldovenilor transnistrieni, nu este un eveniment fără insemnătate, ci definesc legăturile de sânge, limbă și strânsul lor ataşament de „pământenia" Moldovei.

Biserica moldovenească, a avut o influență covârșitoare în viața creștină transnistriană; mitropolia Moldovei și episcopia Hușilor au avut un rol hotărîtor, prin hirotonisirea preoților ce păstoreau dincolo de Nistru. La Dubăsari și Moghilău, erau două tipografii ce tipăreau cărți bisericești în limba română.

Arhimandritul Antim Nica, în peregrinările sale misionare prin Transnistria, oprit la Odesa, cercetează și descrie într'un luminos tablou al vieții religioase moldovenești, personalitatea mitropolitului Gavriil Banulescu, unul din ctitorii Odesei, ce-a cârmuit eparhia Ecaterinoslavului, până la Nistru. De aci, este numit mitropolit al Chievului, apoi al Chișinăului, cu o întindere eparhială asupra întregei Transnistrii.

Urmașul său, în fruntea biseri-

(Continuare în pag. 3-a)

CONTRIBUȚIA ROMÂNILOR LA FONDAREA A PATRU UNIVERSITĂȚI DIN RUSIA

de G. BEZVICONI

Abia în ultima vreme, cercetătorii noștri au început să studieze mai atent relațiile noastre etnice dela Răsărit și contribuția Românilor la viața de peste Nistru. In diferite domenii, în diverse situații, aflăm pe Români, fie la conducerea Bisericii, fie printre voinicii căpitani ai oștirii, fie cărturari eruditi cu merite mari în fața științei, fie fruntași ai vieții sociale și politice de peste Nistru. Ar trebui să apară volume întregi, care să prezinte formidabilul material documentar asupra rolului important rezervat Românilor în desvoltarea civilizației și culturii vecinilor noștri dela Răsărit.

Vom vorbi despre Românii cărturari, în Rusia. Spre a concentra însă privirile noastre asupra unui punct luminos al activității acestor cărturari, ne oprim, deocamdată numai asupra contribuției Românilor la fondarea a patru Universități în Rusia.

Ideia învățământului superior este destul de veche în Apus. Pătrunde însă destul de târziu în Răsărit, unde fondarea primului Colegiu superior, se datorește unui Român. E vorba de Colegiul teologic Kievo-Movilean al Mitropolitului Petru Movilă. O școală teologică exista la Kiev dela 1615. Era prima școală de acest gen, în Răsărit. A trebuit însă să vină Românul Petru Movilă, ca s'o transforme într'un aşezământ cultural superior.

Petru Movilă a trăit între 21 Decembrie 1596 și 1 Ianuarie 1647. Era feciorul Domnitorului Moldovei, Simion Movilă. Visa și el la Scaunul domnesc al țării, în care a luptat în războiul Hotinean. Dar, după o tinerețe sbuciumată în palatele magnaților poloni și studii făcute în Colegiile apusene, el a trebuit să renunțe la visurile ademeniloare, punându-și toată energia în slujba bisericească. De-altfel, la mănăstire și-au sfârșit viața mama sa și un unchiu, Mitropolitul Gheorghe al Moldovei. Tânăr, inteligent și învățat, în scurt timp, dela călugăria sa, Petru Movilă a ajuns Arhimandrit la Lavra Kievo-Pecerska și a fost ales Mitropolit al Kievului. El n'a uitat pe frații săi Români. Domnitorilor Vasile Lupu și Matei Basarab, la Iași și la Târgoviște, le-a trimis „tiparnițele", care au răspândit cultura în Voevodatele Române.

Sinodul din Iași, de-acum trei sute de ani, pentru combaterea calvinismului, este și acesta o realizare a nobilului Mitropolit, care a trimis profesori la Iași la școala dela Trei Ierarhi, venind și el însuși, un an înainte de moarte, la Iașii părintești.

Așezându-se la Kiev, Petru Movilă a întreprins o operă monumentală pentru consolidarea ortodoxiei. El a înființat o tipografie la Kiev, iar pentru a recruta pe conducătorii Bisericii din rândurile unor oameni învățați, Mitropolitul a întemeiat, la 1631, primul Colegiu teologic, denumit pe atunci: Colegiul Kievo-Movilean. Șaptezeci de ani mai târziu, la 1701, acest Colegiu s'a mărit și s'a prefăcut într'o Academie Teologică, la care au studiat mulți Români, distinși îndrumători ai Bisericii noastre. E destul să pomenim pe Episcopii: Filaret Scriban, pe învățatul cărturar Melchisedek al Romanului, Silvestru Bălănescu, Teoctist Scriban, Ghenadie Enăcescu, I.P.S. Nicodim, Patriarhul României, I.P.S. Mitropolit Visarion Puiu, I.P.S. Mitropolit Gurie Grosu, P.S. Episcop Galaction Cordun și alții.

Pe temelia Academiei teologice a Mitropolitului Petru Movilă s'a întemeiat la 1833 Universitatea din Kiev, iar după modelul acestei Academii, au luat ființă Academia Teologică din Moscova, unde au studiat Românii — istoricul Bantăș-Kamenski și scriitorul prinț Antioh Cantemir, și Academia Teologică din Petersburg, unde unchiul lui Bantăș, Amvrosie Zertis-Kamenski, viitorul Mitropolit al Moscovei, a fost profesor.

Începuturile primei Universități ruse și a Academiei Imperiale de Științe din Petersburg se datoresc, în mare măsură, prințului Dimitrie Cantemir. Numele său nu este trecut printre fondatorii acestor instituții, deoarece fostul Domnitor al Moldovei, la 1711 refugiat în Rusia, moare în ajunul întemeierii acestor instituții culturale la 1723. Totuși, acest savant cu renume european, membru al Academiei din Berlin, n'a putut să lipsească dela tratativele duse sub domnia Impăratului Petru cel Mare, care nici el, murind la 1725 n'a văzut realizarea deplină a dorinței sale. De-altfel, fondarea primelor aşezăminte culturale din Petersburg se leagă și de numele colegului din Berlin al lui Cantemir, celebrul savant Leibniz, iar printre primii profesori ai Universității din capitala Rusiei găsim pe Bayer, autorul istoriei vieții și a faptelor lui Constantin-Vodă Cantemir, tatăl prințului Dimitrie. Universitatea din Petersburg a reluat ființă la 1819.

Prima Universitate din Rusia, care a activat neîntrerupt, a fost aceea din Moscova, întemeiată la 1755. Propriu zis, era o continuare a primei încercări, la care a participat prințul Dimitrie Cantemir. Această Universitate nu prezenta o importanță prea mare, până când în fruntea ei n'a ajuns adevăratul ei reformator-creator, Românul Herascov.

Mihail Matei Herascov s'a născut la 25 Octombrie 1733, la Pereiaslav și a murit la 27 Septembrie 1807, la Moscova. Era nepotul de fiu al căpitanului român Udrea-Andrei Herescu, refugiat și el la 1711, împreună cu Dimitrie Cantemir. Familia lui se trăgea chiar din Țara Românească, din legătura de sânge a boierilor Herescu și Năsturel.

Herascov era un discipol al scriitorului Sumaracov. El a început serviciul în armată, dar la întemeierea Universității din Moscova, la 1755, a fost numit administratorul tipografiei acestei Universități. In anul următor, a început să publice. La 1760, a apărut tragedia sa: „Călugărița din Veneția". La 1760, Herascov a înființat o revistă, apoi a publicat „Templul slavei", iar la 1764, — două volume de fabule și alte lucrări literare. Avea un talent de scriitor mediocru, operele lui principale fiind poemele Rosiada și Vladimir. Meritul lui Herascov nu constă însă numai în aceste

(Continuare în pag. 3-a)

AM FOST IN TRANSNISTRIA

Nu demult, bunul Dumnezeu mi-a ajutat ca împreună cu miniștrii țărilor prietene dela noi, cu gazetarii străini și români, să fac o lungă și frumoasă călătorie în Transnistria, pentru a putea vedea la fața locului înfăptuirile unui an de obladuire românească între Nistru și Bug, toată strădania și priceperea sufletului românesc transnistrian, pe care schingiuirile și întemnițările bolșevice nu l-au îndepărtat de matca neamului ci, dimpotrivă, l-au apropiat mai mult și l-au întărit cu noui și supraomenești puteri.

Revedeam aceleași meleaguri de acum un an, aceeași fermecătoare țară răsăriteană, unde oamenii poartă în ungherele visului lor, mirozna amurgurilor moldovenești, unde cântecul urcă întortochieri de balsam și lumină, unde se plămădesc din sânge și os mucenic, falnicii zori ai istoriei.

O săptămână întreagă, de dimineață și până seara târziu, ochiul dornic să afle urmele noastre voevodale pe pământul bătătorit altă dată de hatmanii Dănilă Apostol și Ion Potcoavă, a îmbrățișat, cu dragoste și neastâmpăr, ca să-și aducă aminte întotdeauna de ele, ogoarele bogate ale acestui amețitor colț de rai, colinele presărate cu mormintele desrobitorilor români și germani, livezile pline de rod și, cu drept cuvânt, purtătoare de legendă și farmec. O săptămână întreagă inimile înaiților oaspeți au bătut la fel cu inimile țăranilor moldoveni, au bătut la fel cu inimile lor mari cât o țară, cât o jertfă și o credință.

In Transnistria s'a lucrat mult. S'a lucrat românește. S'a lucrat de bunăvoe și nu de teama cnutului țarist, nici sub amenințarea mitralierelor comuniste.

Ne-o arată, cu prisosință, noua viață care se înfiripă astăzi acolo, unde zeci de ani au curs lacrimile femeilor și ale bătrânilor, unde răsplata muncii tale era foamea, unde bezbojnicii stalviniști au vrut să facă împărăția urii și-a lui Satan.

Cată bine și vei aduna în mrejele curiozității numai svoană odihnitoare. Deschide larg obloanele sufletului și te vei minuna. De-alungul și de-alatul întinderilor cohorbotate de nesfârșite lanuri de porumb și floarea soarelui, mâna roasă de ploi și vânt a transnistrianului a ridicat din ruină fermele, a îngrijit crescătoriile de vite și a dat viață orașelor, punând în stare de lucru fabricile, a cules învățămintele și, par'că, le-a sădit pentru viitorime, în țărna rămasă a patriei lor baștinașe, patrie care este scumpă tuturor. Fiindcă brazda pe care, în acest molcom început de toamnă, o răstoarnă sutele de tractoare românești, este amestecată cu carnea și iureșul tineresc al atâtor anonimi viteji și este, totodată, mărturia deplină a drepturilor noastre în răsărit.

Am fost în Trnsnistria și gândurile pe care le inseilez în această gazetă nu sunt false, nici searbede. Cine se îndoește de ele, să treacă Nistrul și să-și vâre țăruşul inimii dincolo de apele lui spumegate. Ca să-și dea seama de adevărurile cu care trebue să ne mândrim și să vadă că românitatea Transnistriei nu e o simplă pledoarie în favoarea cauzei noastre, ci un semn al rezistenței neamului.

La Tiraspol, la Grigoriopol și Dubăsari, la Răbnița, Tulcin și Moghilău, dela Mare și până hăt departe, dincolo de Jmerinka și Brailov, se frământă, se trudește și crede același suflet și aceleași nădejdi pe care le zărim răsărind statornice sub bolta de cleștar a întregului cer românesc.

SERGIU GROSU

GÂND ȘI LOVA Românească

POPOR CREDINCIOS ȘI RĂBDĂTOR

Pentru îndurerata și tăcuta suferință a românilor Transnistreni robiți de iudeo-comuniști, Dumnezeu le-a pregătit cununa bucuriilor și a libertății.

După 24 ani de grea suferință, din grumazul poporului drept credincios au căzut lanțurile durerilor și ale lacrimilor.

Gemetele obiditilor și boarea sângelui nevinovat, curs șiroaie pe întinsele șesuri ale pământului cu cel mai mare conglomerat de naționalități depe glob, s'a ridicat spre bolta azurie a cerului albastru până la picioarele Atotputernicului, cerându-i îndurarea și izbăvirea.

Ura, cruzimea, distrucția și crima erau lala monstrului roșu din cetatea Kremlinului

Sclavii, — poporul asuprit, — gemeau tacit și opuneau acestei porniri furibunde, armele pe cari satan căuta să le smulgă cu orice preț și pe orice cale. Erau armele: credință, răbdare, nădejde, smerenie și dragoste. — Credința în Isus Hristos și biserica lui, care este o putere duhovnicească de nebănuit, a avut adânci și puternici rădăcini în sufletul poporului Transnistrian. Ea a fost mereu trează, întărindu-i nădejdea într'un trai mai omenesc. Toate chinurile și umilințele le-a suferit cu acea răbdare care se întâlnea numai la primii creștini din timpul persecuțiilor.

Arma răbdării creștine n'a rămas ruginită în arsenalul uneltelor sufletești ale românilor Transnistreni, ci curățată și alimentată cu o altă virtute creștină, nădejdea, se întărea și aștepta ziua izbăvirii. — Ei și-au târât zilele de azi până mâine în nădejdea că binele și dreptatea va birui și că în cele din urmă relegiunile, răul și nedreptatea vor fi alungate și pedepsite. — Cu răbdarea lor de martiri erau smeriți și umiliți, fără ambiții și trufii și deaceea înfrângeau și răpuneau la pământ pe adversarii cruți și toate adversitățile.

În timpurile de restriște au renunțat complect la iubirea de sine, care este cheia de boltă a întregului edificiu spiritual creștin și deaceea au învins.

Au triumfat și astăzi și-au îndeplinit idealul martiric. Nici de iubire creștină nu au fost lipsiți. — Ea a izgonit arătarea apocaliptică și satanică a fiarelor roșii, care i-au chinuit un pătrat de veac. — Iată dar cum se explică că patrimoniul spiritual al credinței în Dumnezeu, din sufletul poporului Transnistrian n'a putut fi smuls, n'a putut fi desființat.

Astăzi când se simt liberi și stăpâni la ei acasă, credința în Dumnezeu țâșnește din sufletul lor, ca dintr'un izvor cu apă cristalină puternic și nesecat. În pătratul de veac de groază și prigoană n'au avut voie să creadă în Dumnezeu și cu atât mai mult nu li s'a îngăduit manifestarea credinței. — Acum când li se îngăduie de a crede în Domnul și în puterea Lui, la manifestări și procesiuni religioase, năvălesc ca la apa cea vie, pentrucă „Însetați au fost și nu li s'a dat să bea".

La sfințirea bisericii din comuna Iurcovka Județul Tulcin, au luat parte peste 4000 de suflete, venite din depărtate locuri, de a se ruga lui Dumnezeu și a mulțumi Părintelui ceresc pentru binefacerile ce le revarsă asupra noastră.

Cu mic cu mare, tânăr cu bătrân în haine de sărbătoare se închinau, băteau metanii și sărutau pământul bun și cald care ne hrănește și a hrănit și pe cei fără de lege.

În locașul de închinare și rugă, care timp de cinci ani sub stăpânirea lui Anti-hrist a fost prefăcută în măcelărie iar în ultima vreme a servit ca teatru în care jucau numai artiști jidani și din sfintele icoane se lăcuseră trunchiuri de tăiat carne sau podele pentru scena teatrului, credincioși cu fețele sbârcite și îmbătrânite de timpuriu, ascultau cu luare aminte la Sfânta Slujbă cugetând în inimile lor la cuvintele psalmistului: „Mare ești Doamne, minunate sunt lucrurile tale și nici un cuvânt nu este îndeajuns spre lauda minunilor tale".

La predică, în biserică, suspinul se sbate în pieptul fiecărui credincios, iar lacrimile de bucurie și mulțumire curgeau șiroaie din ochii care mai deunăzi văzuseră acest Sfânt lăcaș pângărit și profanat, iar astăzi din nou prefăcut în casă de mângâiere sufletească și rugă către cel ce este „Adevărul și viața".

Cei care în sufletele lor sterpe și rigide mai au îndoeli despre puterea dumnezeirei și credința în Ei, pentru a-și vedea greșala și nerozenia, să poposească câtva timp pe plaiurile Transnistriei lui Duca Vodă, desrobite pe vecie și se va convinge că numai puterea Atotputernicului, a ținut poporul acesta până la desrobire și i-a dat putere de rezistență și trai, și atunci va zice cu glas de pocăință și remușcare „Cu noi este Dumnezeu, înțelegeți neamuri și vă plecați, Căci cu noi este Dumnezeu".

Preot David Croitoru

IN TRANSNISTRIA, JARUL ROMÂNISMULUI ARDEA MOCNIT, FĂRĂ STINGERE, SUB CENUȘA SLAVĂ

In strada Soborșnaia Nr. 60 din Tiraspol, trăiau Moldovenii Gheorghe Sandu și soția sa, Anisia. Sufletul lor de Români suspina nepotolit după țara lor. Nici o clipă nu le-a pălit conștiința de neam iar imensitatea oceanului slav n'a isbutit să alunge din mintea lor limanul nostalgic și înflorit al Românismului, care îi chinuia ca un dor nestins de mamă!

Neîmpăcați cu robia slavă, oricât de dulce ar fi fost ca, soții Sandu, de cea mai pură esență românească, avau un singur ideal: desrobirea Transnistriei!

Ar fi putut pleca din Tiraspol și veni în apus, în țara lor liberă, dar ei nu se iubeau pe sine, ci își iubeau pământul de care erau legați ca niște fii de mama lor. Isi lubeau pământul și cerul Transnistriei lor românești.

Rezistând puhoiului slav, care acționa lent asupra conștiințelor românești, ca apa mării asupra insulelor din sânul său. Gheorghe și Anisia Sandu imploraau icoana Mântuitorului și a Prea Curatei să le libereze pământul drag din sânicia aceea nefirească a Slavilor fără de sfârșit...

De ce stăpânitorii să fie de un neam, iar stăpâniții de alt neam?

Deče numai porunca să fie rusească, iar supunerea românească?

De ce sudoarea frunții să fie numai românească, iar folosul și belșugul numai rusesti!

Nu,i dreptate asta!

Și Gheorghe Sandu cu Anisia lui au continuat să se roagă la icoane...

Dar timpul trecea și dreptatea nu mai venea!

A venit în schimb urgia bolșevică! A venit Anti-Cristul! A venit iadul!

Bisericile au fost pângărite, clopotele au amuțit, miresul sfânt de tămâie a dispărut!

Corurile religioase și,au încetat armonia lor divină, zilele de cerească strălucire ale sărbătorilor au apus. Patriarhul, Mitropoliții și preoțimea lui Cristos cu odăjdiile țesute în fir de aur și mitra bătută în pietre scumpe, pierise nu se știa cum și unde!

O întreagă lume de strălucire și măreție apusese după un orizont cu pământul înecat în sânge, cu un cer înroșit de flacări!

Apocalis! Apocalips!

Era oare sfârșitul lumii?

Gheorghe și Anisia Sandu gemeau cu fața acolo unde acum nu mai erau decât cuiele goale și unde fuseseră mai înainte icoana Mântuitorului și a Prea Curatei...

Oare ce făceau norodele de nu sâreau în ajutorul lor căzuți în iad de vii?

Erau uitați de Dumnezeu?

Și, iată, că într'o bună zi, Gheorghe Sandu, învârtind în mâini fără rost, un ziar sovietic, îi fură isbiți ochii de niște rânduri mari și 'nalte cât gardurile!

In depărtatul Răsărit, isbucnise un adevărat război între Bolșevici și Japonezi!

Se 'nțelege, ziarul ridica în slavă armata roșie și ticluise povestea unor mari victorii bolșevice, dar Gheorghe Sandu cunoștea păpara servită Rușilor de Japonezi în 1904...

Deaceea, lui și Anisiei i se luminară înaintea ochilor...

Așezați în fața cuelor sfinte de icoană, Gheorghe și Anisia Sandu ridicară ochii spre Cel Atotputernic și,l rugară din străfundul inimilor lor să le libereze pământul din stăpânirea diavolumlui!

Stăpâniți de o bucurie necuprinsă, au trebuit s'o dăruiască și altora, fără alegere...

Acum, Gheorghe simți luptătorul deșteptându-se în el și fără frică, fără pază, așa românește, prinse a spune cui îi ieșea în cale:

„Dacă ar porni azu și România cu război împotriva bolșevicului, Japonezii dintr'o parte și Românii din alta, i,ar veni de hac și am scăpa de roghia lui..."

Dar România nu a declarat război! Iar Rusu' a fost bătut de Japonezi, dar numai asa i,a dat o palmă... Vorba e că pământul lui Sandu a rămas mai departe sub călcâi de păgân.

S'a înfuriat atunci omul peste măsură! In înfierbântarea lui, nemaiținând seama de dânșul, de Anisia lui, de locurile lui dragi, de visul lui de libertate, de desrobire, i,a dat drumul mâniei, întâmplese ce s'o întâmpla!

A spus omul, căutând într'o parte și 'n alta, ca și cum pierduse ceva, că dacă ar găsi o pușcă ar împușca în bolșevici ca 'n câini!

Vorba asta a lui i,a adus prilejul unei călătorii lungi, lungi...

Gheorghe Sandu și Anisia lui au luat Calea Siberiei îndepărtate și veșnic înzăpezite...

Bolșevicii i,au condamnat la cinci ani deportare în Siberia, unde odată ajunsi, au fost despărțiți unul de altul și supuși la muncă de câini, sub cerul liber, pe un ger de 60 de grade!

Din Ireutsk, îndepărtatul Irkustk, soților Sandu le apărea Transnistria lor mai strălucitoare și mai aproape, mai plină de zâmbet, ca totdeauna!

Care Stat poate vreodată să urmărească și să vadă cu ochiu deaproape mărețiile sufletești, sublima jertfă și dragostea fanatică de țară și de neam a unora din fii săi?

Cinci ani de zile, Gheorghe și Anisia Sandu au tăiat lemne sub cerul liber și cu ger polar ai Iarkuțkului îndepărtat!

Au biruit însă osânda! Cu gândul la țara lor, cu credința în Dumnezeu și în dreptatea Lui, făcând din viață o rugă neconenită Atotputernicului pentru liberarea pământului lor românesc de sub robia necurată a bolșevicilor, transnistrianul Gheorghe și Anisia lui, au împlinit cei cinci ani de osândă, după care au fost aduși îndărăt, dar nu în Tiraspolul lor, ci siliți să rămână la Pervomaisk pe Nipru! Nu mai aveau voe să se reintoarcă la vetrele lor!

Dumnezeu însă a avut grijă de ei și de neamul lor...

Oastea Domnului, în bieunta ei asupra diavolului, a ajuns și trecut departe de Nipru, aducând din urma lor, Soarele Libertății, a Desrobirii visate și dorite fără încetare, către care și,au întins sufletele ca orbii cari și,au recăpătat vederea!

Și Gheorghe Sandu cu Anisia lui, pomenindu-se deodată în Impărăția de lumină a lui Dumnezeu în lume, au plecat fără întârziere în Tiraspolul lor, la casa lor, la căminul lor drag și scump!

Indată, icoana Mântuitorului și a Maicii Lui și,au reluat locurile lor de veche cinstire!

Astăzi pe același loc bătătorit, cu fața la aceleași icoane, Gheorghe și Anisia Sandu, cugetând la ocolul de timp și la depărtările străbătute cu peripeții de basm, mulțumesc lui Dumnezeu din tot sufletul că rugăciunea lor a fost auzită și ascultată iar visul lor împlinit!

Transnistria lor a fost liberată din robia străină, iar sufletele lor de creștini salvate din iadul înfricoșat al anticristului Stalin!

După trecerea grozavei furtuni, acum stau pe limanul unei vieți liniștite și fericite, gustând cu filosofică înțelepciune din darul vieții, așa cum este lăsată de Dumnezeu și din bucuria neînfrântă de a trăi, bucurie neumbrită de niciun norăș...

C. Bănaru

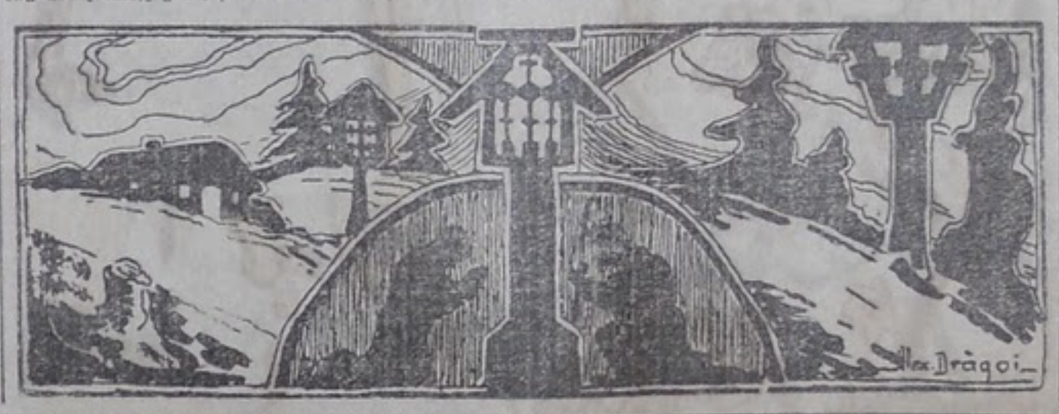

REALIZĂRI CULTURALE IN TRANSNISTRIA

Preocupările și stăruințele administrației românești din provincia dintre Nistru și Bug nu se îndreaptă numai în direcția economică, administrativă, agricolă, comercială și industrială, pentru refacerea căilor de comunicație și pentru sporirea capacității de transport, preocupări și stăruințe care au dat rezultate atât de satisfăcătoare până acum. Ar fi o mare greșală dacă s'ar crede că obiectivele gospodăriei românești nu au în vedere decât numai aceste aspecte ale vieții locale.

In adevăr, cu o egală stăruință și cu sporit interes se desfășoară din Transnistria o intensă activitate spirituală, culturală, școlară, artistică, sportivă și socială. Grija pentru sufletul și pentru mintea masselor merge mână în mână cu grija pentru aprovizionarea masselor cu cele necesare existenței fizice.

Deaceea, o atențiune deosebită și permanentă a fost acordată de forurile spirituale de la centru, prin Ministerul Propagandei naționale ca și de autoritățile locale dela Tiraspol și Odesa, pentru acțiunea de înălțare sufletească și culturală a populației transnistriene.

In acest scop s'a desfășurat și continuă să se desfășoare o vie acțiune spirituală. Intre altele trebue relevată opera misionară pe care o desfășoară echipele trimise de forurile superioare ale bisericei noastre strămoșești. Căldura și convingerea cu care sunt primiți misionarii arată interesul deosebit cu care massele revin pe calea credinței străbure.

Pe de altă parte s'au luat măsuri pentru redeschiderea școalelor și pentru organizarea de cursuri speciale pentru copiii funcționarilor, spre a se înlesni în felul acesta familiile respective, precum și pentru a se asigura luminarea și îndrumarea sănătoasă a tinerelor generații.

Organizarea vieții sportive, continuă și ea paralel cu cele de mai sus pentru întărirea trupească a tineretului. Asffel, în ultima vreme au fost la Odesa câteva interesante și foarte populate matchuri de foot-ball, la care au participat și echipele sportive dela Iași, Tiraspol, Odesa, etc.

Viața artistică a fost și ea organizată cu aceiaș stăruință și grijă. Astfel, redeschiderea Operei din Odesa s'a făcut în condițiunile cele mai bune, iar spectacolele se desfășoară în fața unor săli, care sunt aproape invariabil, pline. Scriitorul acestor rânduri a asistat la unul din aceste spectacole și a rămas impresionat de regia, de interpretarea și de tot ansamblul care a jucat și cântat în condițiuni artistice ireproșabile.

In acelaș timp hotărîrea recentă de a se redeschide școala de belearte dela Odesa, este încă una din acele manifestări artistice și culturale demne de reținut și care cinstesc administrația românească de aci, care, cu toate împrejurările grele de război nu precupețește nici un efort și niciun sacrificiu pentru a asigura vieței transnistriene condițiunile cele mai desăvârșite pentru o desvoltare cât mai completă și mai desăvârșită.

Apoi șezătorile culturale, audițiile muzicale, jocurile populare, corurile, expozițiile de pictură, etc. la care participă organizațiuni respective locale precum și coruri și echipe din Vechiul Regat, îndeplinesc acelaș rol educativ cu caracter național cultural în rândurile masselor din orașele și satele transnistriene.

In fine, spitalele și dispensariile organizate, arată și ele o mare grijă pentru bunăstarea fizică a funcționarilor, a lucrătorilor, a întregei populații locale.

După cum rezultă din toate aceste inițiative și din întreaga această activitate, pe cât de variată, pe atât de intensă, pe cât de temeinică, pe atât de metodică, administrația românească din Transnistria poartă grija egală permanentă pentru bunăstarea economică a provinciei, ca și pentru ridicarea morală, spirituală și fizică a locuitorilor de prin partea locului.

Pe toate planurile și în toate direcțiile activitatea Guvernământului Civil și a tuturor autorităților locale este, după cum se vede, rodnică și plină de cele mai bune perspective.

A. Constantin

UN CTITOR AL ODESEI: ALEXANDRU SCARLAT STURDZA

Acum o sută cincizeci de ani, la 18 Noembrie 1791, la Iași, soția vornicului Scarlat Sturza, Domnița Sultana, a născut un băiat, care a primit numele de botez: Alexandru, după unchiul său, Alexandru Moruzi, care peste patru luni urma să fie Domnitor al Moldovei.

La încheerea păcii din Iași, ce-a terminat războiul dintre Turci și Ruși, ferindu-se de urgia Turcilor, vornicul Sturdza a trebuit să-și caute refugiul peste Nistru. El s'a stabilit pe o moșie în Belorusia, unde familia sa continua să ducă acțiasi viață patriarhală a conacului moldovenesc pârăsit. Pe micul Alexandru l-a crescut pioasa lui doică Maria și învățatul emigrant francez Jean-Joseph Dopagne. Sora mai mare, Roxandra, a avut o influență puternică asupra educației copilului.

La vârsta de 17--18 ani, tânărul Alexandru Scarlat Sturdza era aproape format intelectualicește. El și-a absolvit studiile în Germania, unde a ajuns să pătrundă adânc în științele teologice, filosofice și istorice. Avea o capacitate rară de lingvist, posedând la perfecție mai multe limbi moderne și pe cele clasice.

Datorită acestor calități, Alexandru Scarlat Sturdza devine unul din cei mai renumiți publiciști ai vremii, apologet al legitimismului și al ortodoxiei.

In cenaclurile literare din Petersburg, Sturdza a cunoscut elita scriitorilor Capitalei. A intrat mai târziu în diplomație, colaborînd cu prietenul intim al familiei sale, vestitul conte Capodistria. In anul 1812, Sturdza și Capodistria au redactat primul așezământ de administrare a Basarabiei, unde bătrânul său tată urmă să apere vechile tradiții moldovenești, în calitate de guvernator.

Impăratul Alexandru al Rusiei aprecia mult pe tânărul Sturdza, care a participat, în calitate de secretar particular al Impăratului, la Congresul din Viena. La Curte, de o trecere mare se bucura deasemenea sora sa, Roxandra, căsătorită cu ministrul din Weimar, contele Edling.

Tratatul de pace dela București și actul Sfintei Alianțe, s'au redactat și ele de acest Român. Dar alteeva a făcut ca numele său să fie cunoscut în Europa. In anul 1818, din ordinul Impăratului, Sturdza a prezentat Congresului dela Aachen un „Memoriu asupra situației actuale a Germaniei".

Spirit de conservator, el critica duhul de răsvrătire al universitarilor, care nu urmărea clădirea corăbiei unui stat creștinesc, ci infiltrau ateism și revoluție. Sturdza propunea în „Memoriu" unele măsuri, pe care cercurile democrate le-au calificat drept „reacție"; guvernanții însă, în frunte cu renumitul Metternich, le-au aprobat. Ziarul englezesc „Times" a reprodus „Memoriul" ntr'o formă apocrifă. Comentarii dintre cele mai vehemente s'au publicat pretutindeni. Studenții din Iena, conții Bochgolitz și Ke'ner l-au provocat pe Sturdza la duel. Guvernul a luat măsuri, mutându-l la Dreeda, iar studenții s'au resemnat, recunoscând că tânărul diplomat nu era decât „o mașină de scris", memoriul fiindu-i dictat de sus.

Discuțiile nu se potoliră însă... La „Memoriului" lui Sturdza, a fost omorît la Mannheim, de studentul Karl Sand, cunoscutul scriitor August von Kotzebue, tatăl lui Wilhelm von Kotzebue, marele prieten al României, care a scris atâtea pagini frumoase despre Moldova.

In momentul când scandalul politic provocat punea capăt carierii diplomatice a lui Sturdza, el nu mai era un simplu tânăr diplomat. La 1816, la Weimar, a apărut importanta sa scriere apologetică: „Considération sur la doctrine et l'esprit de l'Eglise Ortodoxe". Lucrarea era scrisă cu ocazia izgonirii jesuiților. Scrierea a provocat un răspuns din partea faimosului conte de Maistre, de altfel un vechiu admirator al Roxandrei Sturdza, publicat sub titlul: „Du pape". Polemica a continuat în decursul anilor, atrăgând atenția intelectualilor Europei întregi.

Intre anii 1818—1821, Sturdza și-a dedicat activitatea acelei părți a Moldovei, care a fost anexată de Ruși: Basarabia. Contemporanul său, literat și el — Wiegel — care a ajuns mai târziu viceguvernator al Basarabiei, caracterizează astfel mentalitatea lui Sturdza:

„El nu-și ascundea dorința de a vedea Moldo-Valahia ca o împărăție osebită împreună cu Basarabia, Bucovina și Transilvania... Mânat de ideile timpului și cunoscând înclinarea ce domnea de a despărți de la Rusia cuceririle făcute de ea, el h,a întreprins să facă dintr'o părticică a patriei sale (Basarabia) un mic stat model cu guvern reprezentativ".

Astfel, la 1818, Basarabiei i se acordă un nou așezământ administrativ, prevăzând o deplină autonomie regională a provinciei, care urma să fie condusă de un guvernator plenipotențiar și un Sfat suprem. Insuși Sturdza servea drept secretar de Stat pentru afacerile basarabene, pe care le raporta Impăratului, prietenul său Capodistria. Simpatia arătată de Sturdza față de mișcarea Eteriei din 1821, a schimbat întrucâtva situația lor la Curte. Resemnat, Alexandru Sturdza și sora sa, contesa Edling, s'au stabilit la Odesa, petrecând vara în mijlocul Moldovenilor din județul Tighina, la moșia Manzir.

In același timp, din diferite colțuri ale Europei apăreau scrierile lui Sturdza, scrise sau traduse din diferite limbi. Din când în când, pentru a-și vedea de sănătate, el pleacă în străinătate. Timp de 12 ani, Sturdza a fost vice-presedintele Societății Agricole din Odessa. La fel, el a fost unul din fondatorii și vice-president al Societății de Istorie și Antichitați din Odessa, din care au făcut parte Arhiepiscopul Dimitrie Sulima al Basarabiei, Mihail Kogălniceanu, Costache Stamati, Alexandru și Mihail Ghica, Mihail Sturdza, Alexandru Negri, Mihail Paleolog și alți Români. Impreună cu sora sa, contesa Edling, Sturdza a scos la Odesa o revistă: „Darul săracilor", cu o anexă literară—almanahul francez „La Quêteuse", răspândit și în Principatele Române. Scriitorii cu renume european i-au trimis colaborările lor. S'au publicat și poeziile surorii defuncte a lui Sturdza, Elena Severin; o poezie a ei: „La Chien de l'aveugle", a tradus-o în românește și „Spicuitorul" lui Gheorghe Asaki. Deasemenea, în Moldova a apărut poezia lui Sturdza: „Hymne d'un aveugle au soleil", tradusă de Stamati sub titlul de: „Tânguirea unui orb", și dedicată „patriotului Sturdza".

In 1832, arhimandritul Eufrosin Poteca redă în românește o scrierea a lui Sturdza: „Enhirid, adecă minelnic al pravosiavnicului hristian". La Iași, unsprezece ani mai târziu, apar: „Epistolii sau scrisori despre datorile sfinților dirigători preuțești", de Excelența Sa Consilierul de taină, Alexandru Sturdza, tălmăcite de arhimandritul Filaret Scriban. In anul următor, Filaret Scriban publică la Iași: „Invățăturile religioase, morale și istorice", iar la 1851, Neofit Scriban reproduce: „Dublul paralel sau biserica în fața papitații", de același Sturdza. „Invățăturile religioase, morale și istorice" Sturdza le-a dictat, la 1837, la Berlin, lui Mihail Kogălniceanu, ca un curs de religie cuprinzând 20 paragrafe, pentru nepoții săi de văr, Dimitrie și Grigore Sturdza, feciorii lui Mihail-Vodă. Prima ediție a lucrării apare la 1842, la Iași, în limba franceză, imprimată de logofătul Constantin Sturdza, Kogălniceanu scriind în prefața ei:

„Dar până și talentul d-lui Sturdza fiind cunoscute și apreciate în Europa de tot ceeace este mai distins în litere și științe, elogiile mele cu această ocazie nu ar fi decât de prisos".

Alexandru Sturdza ținea mult la Moldova și de dragul patriei sale, menținea legături permanente cu arhimandritul Filaret Scriban, care pe atunci studia la Academia Teotropolitul Petru Movilă. Sturdza îl ocrotea pe Scriban în fața vărului său, Mihail Vodă Sturdza și a Mitropolitului Meletie. Incă dela Academie, Scriban scria Cavalerului Costache St amati, în Basarabia:

„Nu știu, îndeletnicește-se oare cineva cu adunarea vechimelor în Basarabia? Nu au uitat care iubiții noștri basarabeni că sunt Români? Eu însă nu mă desnădăjduesc până voi auzi, că acei doi de mare cuvinți stâlpi a naționalității: Sturdza și Statmati, încă trăiesc. O, cât de mult doream ca să văd Basarabia și pe D-Voastră!"

Domnitorul Mihail Sturdza al Moldovei roagă pe vărul său să reorganizeze seminarul Socola din Iași. Cu această ocazie, la 1843, Alexandru Sturdza vine pentru ultima oară la Iași, unde e proclamat epitrop onorar al seminarului. Deasemenea, el este primul epitrop onorar al liceului Regional din Chișinău.

La Academia Română se păstrează corespondența lui Sturdza cu Filaret Scriban. Putem urmări dragostea și grija deosebită care arată acest Român pentru seminarul ieșan și îndrumătorul său, Scriban. Noul Domnitor, Grigore Ghica, de-altfel un nepot al său de vară, și Mitropolitul Sofronie Miclescu ușurează sarcina nobilului epitrop, care nici odată nu uită de orașul său natal și patria românească. Acest sentiment de patriotism îl găsim și în scrierile lui Alexandru Sturdza. Iată o mărturisire a sa, exprimată în fața unei priveliști a împrejurimilor Chișinăului:

„Acest colțișor al pământului meu natal este numai un mic exemplar din frumusețile și bogățiile Moldovei; spre a le cunoaște și a le putea admira mai bine, trebue să vizitezi mănăstirile de pe valea Orheiului, sau mai bine, să treci Prutul și Siretul, ca să vezi munții Neamțului și ai Pietrei, împreuna cu Bistrița și a Siretului; într'un cuvânt, să vizitezi locurile sfințite prin faptele glorioase ale lui Ștefan cel Mare".

Imbolnăvindu-se grav la moșia Manzir din Basarabia, Alexandru Scarlat Sturdza s'a întors la Odesa. Născut în bubuitul tunurilor, el a răposat la fel, în toiul unui [illegible] în dimineața zilei de 13 Iunie 1854. E ingropat la Odesa, unde un [illegible] bătrâni și două biserici poartă numele acestui fiu al Moldovei de [illegible] dinioară. Dar activitățile sale [illegible] binefacere și cultură, la Odesa, [illegible] consacra un capitol aparte.

Gheorghe Bela

ȚARA DE AZI ȘI ȚARA DE MÂINE

Nistrul nu a fost un hotar al românismului

(Urmare din pag. I-a)

cei basarabene și transnistriene este arhiepiscopul Dimitrie Sulima, lăsând o vie mărturie a trecerii lor prin viața creștină a acestor ținuturi; mănăstirea din Odesa, Adormirea Maicii Domnului.

Odesa, are din a doua jumătate a veacului al XIX-lea, o altă cetățe. Așezământul Sturza și biserica Sturza, ridicate prin strădania prințului Alexandru Sturza, văr cu Domnul Moldovei, Mihai Sturza. Astăzi, Așezământul este închis și restaurarea lui nu ar fi decât o postumă cinstire adusă dascălului și învățatului boier moldovean.

In cartea recent apărută a d-lui prof. universitar C. Giurescu, „Populația moldovenească dela gura Niprului și a Bugului în veacurile XVII și XVIII", se pot urmări ca într'un viu și captivant reportaj modern, urmele expansiunii românești în aceste veacuri și ele sunt adânc grăitoare, demonstrând că prezența noastră istorică este într'o perfectă concordanță cu drepturile noastre asupra acestui pământ moldovenesc.

Cartea d-lui prof. C. Giurescu, care cu o competență și o evidență incontestabilă afirmă însemnătatea populației românești în special pe țărmul nordic al Mării Negre, scoate la lumină, câteva date hotărîtoare de influență și expansiune românească între anii 1639—1799 și eruditul istoric ajunge la concluziuni clare:

„Țărmul Mării Negre — între Nistru și Kertch — ca de altfel în întreg ținutul dintre Nistru și Nipru, păstrează urmele expansiunei românești, urmele vitalității etnice ale neamului".

Cum a trăit această masă compactă românească, un timp așa de îndelungat sub dominația pravoslavnicei Rusii țariste și a Sovietelor?

Românitatea transnistrienilor, a rămas vie până astăzi, cu toate încercările de slavizare prin forță și nu este un miracol că și-au păstrat ființa națională t. timpul, pulsând cu vigoare vitalitatea și puterea rasială. S'a căutat o desnaționalizare lentă, cu ademeniri și danii de pământuri, avantaje materiale, însă de cele mai multe ori au izbit prin exilări și muncă silnică și deportări.

Au aplicat metode de teroare și cruzime aproape de neînchipuit: Taigaua siberiană, lagărele din Arhanghelsc și din insula Slovetk sunt pline de pătimirile și durerile românilor.

Românii transnistrieni au trecut prin această vijelioasă dramă, înscriind încă un titlu de glorie poporului român, ce a avut și are permanentă misiune istorică, de a fi neîncetat parapetul de nepătruns al barbariei: la aceste porți asiatice ale Europei și apărători ai patrimoniului bunurilor de cultură și civilizație ale lumii întregi.

Florin Andrei

D. prof. Al. Marcu, ministru subsecretar de Stat al Propagandei, împreună cu Guvernatorul Transnistriei și Corpul diplomatic strein la Râbnița

Călătoria de documentare în Transnistria

a corpului diplomatic, înalților demnitari și presei române

După ce au străbătut, timp de trei zile, Transnistria, în ziua de Marți 25 August, dimineața la orele 10, înalții demnitari, membri ai corpului diplomatic, ziariști străini și români, au sosit în gara Odesa.

Pe peronul gării oaspeții au fost întâmpinați de d. Guvernator prof. G. Alexianu, de d. general Gheorghiu, comandantul militar al Odesei și al armatelor de Sud din Transnistria, de prefectul și primarul Odesei. Întregul grup de vizitatori a fost condus pe jos până la catedrala Odesei, unde se aștepta sosirea d-lui prof. Mihai Antonescu, vice-președintele Consiliului de miniștri.

Sosirea d-lui prof. Mihai Antonescu vice-președintele Consiliului de miniștri

Puțin timp după orele 10 pe aeroportul Odesei a aterizat avionul care aducea din Capitala țării pe d. prof. Mihai Antonescu, președintele ad. interim și vice-președintele Consiliului de miniștri. Se găseau pe aeroport, ieșiți în întâmpinarea d-lui vice-președinte ai Consiliului, d-nii: prof. G. Alexianu, guvernatorul Transnistriei generalul Gheorghiu, comandantul militar al Odesei, comandant al armatelor de sud din Transnistria; generalul von Roikirch; colonelul Velcescu, prefectul județului; primarul Gherman Pântea; col. Popovici Iulian, prefectul poliției Odesa.

Dela aeroport, d. vice-președinte al Consiliului s'a îndreptat spre catedrala Odesei, unde era așteptat de miniștrii plenipotențiari, membri ai Corpului diplomatic, înalții demnitari, grupul ziariștilor străini și români.

D. prof. Mihai Antonescu, vice-președintele Consiliului de miniștri a sosit însoțit de d-nii prof. dr. Petre Tomescu, ministrul sănătății; general de corp de armată C. Z. Vasiliu, ministru secretar de stat al internelor; maior Eugen Niculescu, aghiotant al d-lui Mareșal Conducător; director Rădulescu, Nenițescu, șef de Cabinet și Fierăscu din Președinția Consiliului.

Te-Deum-ul dela Catedrală

Îndată după sosirea d-lui prof. Mihai Antonescu, în catedrala Odesei, s'a oficiat un Te-Deum de către un sobor de 24 de preoți, în frunte cu protosinghelul Antonie Harghel, pro. opop Tincoca al Odesei, lt. col. protopop Georgescu, diaconul Stihi. S'au înălțat rugăciuni pentru sănătatea Majestății Sale Regelui Mihai I, a Majestății Sale Reginei Mame Elena, a Mareșalului Antonescu, Conducătorul Statului, și pentru biruința armatelor româno-germane și ale celor care luptă pe frontul din răsărit. După terminarea serviciului religios, d. prof. Mihai Antonescu, înconjurat de membrii guvernului, de membrii Corpului diplomatic, de grupul ziariștilor străini și români și de înalți demnitari, a fost condus de către d. guvernator al Transnistriei pentru a vizita orașul. Drumul a fost parcurs pe jos pe străzile Odesei. S'a vizitat fabrica de tutun cu o capacitate de producție de un milion țigări pe zi. Această fabrică a fost distrusă aproape în întregime de bolșevici, dată cu fuga lor și toate piesele cele mai importante. S'a vizitat apoi fabrica de produse lactice. Peste tot, d. prof. Mihai Antonescu se interesa, cerând explicații nu numai dela conducătorii fabricei, ci și dela simplii muncitori.

La orele prânzului, d. prim-ministru, înconjurat de înalții demnitari și diplomați, sosește la primăria centrală a municipiului Odesa, unde i-au fost prezentați șefii de autorități și unde se vizitează expoziția.

Masa dela Primăria Municipiului

Cu acest prilej, guvernământul Transnistriei a dat, în sala mare a primăriei municipiului Odesa, o masă în onoarea d-lui prof. Mihai Antonescu și a înalților vizitatori, la care au fost invitați și au participat d-nii:

D. prof. Mihai Antonescu, prese-

ministrul Italiei; d. Kiyoshi Tsutsui, ministrul Japoniei; contele de Casa Rojas, ministrul Spaniei; Ivan Milecz, ministrul Slovaciei; Branco Benzon, ministrul Croației; consilier Fischer, reprezentant al Elveției; d. dr. Petre Tomescu, ministrul sănătății; d. prof. G. Alexianu, guvernatorul Transnistriei; d. prof. Alex Marcu ministru subsecretar de stat al muncii; general de Corp de armată C. Z. Vasiliu, ministru subsecretar de stat al internelor; d. Aurelian Pană, ministru subsecretar de stat al agriculturii; generalul Gheorghiu, comandantul militar al Odesei; gen. von Roikirch, precum și reprezentanții oficialității locale și grupul de ziariști români și străini.

Discursul d-lui prof. Mihai Antonescu

Cu prilejul mesei oferite de guvernământul și primăria municipiului Odesa în cinstea d-lui vice-președinte al Consiliului și înalților demnitari și diplomați, d. prof. Mihai Antonescu, vice-președintele Consiliului a luat cuvântul, salutând pe repre-

D. prof. Mihai A. Antonescu și Guvernatorul Transnistriei ieșind dela fabrica de unt și produse lactice din Odesa

zentanții statelor și presei europene pe pământul unde sângele soldaților marelui Adolf Hitler s'a legat de sângele românesc în luptă dreaptă.

„Aici noi n'am dus un război de imperialism, a spus domnia sa, aici la Odesa, noi am răspuns cotropirilor din 1240 și pe acest pământ, în fața tuturor și a propriei noastre conștiințe, denunț bolșevismul și agresiunea sovietică din 1940 ca principali autori ai prăbușirilor și gravelor dureri din 1940 ale Neamului românesc.

Nu rostesc însă aici cuvinte de răzbunare.

Răzbunarea pe care va trebui s'o dea Europa Rusiei, este de a organiza civilizația europeană pe acest pământ.

De aceea administrația noastră a încercat să facă pași de împlinire pentru viitorul acestui pământ.

Aici domnilor, este locul să mărturisesc mai presus de orice credința noastră a românilor în acele care, reluând firul tradiției voevodale de a apăra Europa și creștinismul și a reîmplini misiunea noastră de popor de margine, a dus pe ostașii noștri pe câmpul luptei voevodale de altă dată credința nezdruncinată în Mareșalul dezrobirii noastre (aplauze puternice).

Mărturisesc credința în ostașul nostru, în soldatul nostru, care s'a poarte pe câmpul de bătaie, și în fericita singurul cuvânt pe care un adevărat european trebue să-l rostească azi: cuvântul de datorii împlinite"

D. vice-președinte al Consiliului de Miniștri a mulțumit d-lui guvernator Alexianu și colaboratorilor săi ca și comandantului armatei

Răspunsul d-lui baron von Killinger

A răspuns d. baron Manfred von Killinger, care, după ce a elogiat eroismul ostașilor români și germani, care a pecetluit amicația germano-română, a exprimat mulțumirile d-sale și o celorlalți oaspeți pentru modul cum au fost primiți în Transnistria și a elogiat călduros pe d. prof. Alexianu, guvernatorul Transnistriei și pe colaboratorii săi, care, în atât de scurt timp, au reușit să refacă munca și viața în întreaga Transnistrie.

„Ceeace am văzut astăzi — a adăugat d. ministru von Killinger — o administrație adevărată și frumoasă lucrând pentru această nouă Europă, arată ceeace trebue să se facă în viitor, în provinciile cucerite".

Cuvântarea d-lui Guvernator Alexianu

A vorbit apoi d. Guvernator Alexianu, care și-a arătat bucuria de a avea acolo, la hotarul care se creează între Bug și Nistru, pe d. prim-ministru și pe d. ministru pe care i-am primit sfânt din mâna Mareșalului, cu dragoste de țară, cu credință în Dumnezeu și cu gândul la ceeace va spune viitorul pentru cei care muncesc și se jertfesc pentru Patrie. Noi am socotit mai presus de toate că darul pe care ni l-a făcut domnul Mareșal Antonescu în ziua când ne-a încredințat această misiune aici constituie pentru noi cel mai frumos nume, cu care am putut veni ca să împlinim un rost în această provincie.

D. sa a ... d-lui prim-ministru pe ... dat și pentru înțelegerea și dragostea pe care d. sa a avut-o pentru Transnistria și colaboratorilor d. sale din partea armatei, din partea misiunii germane în frunte cu d. general Roikirch pentru înțelegerea și ajutorul dat în timpul unui an de administrație.

La sfârșit, d. sa a închinat pentru Majestatea Sa Regele Mihai I, pentru Mareșalul Conducător și pentru d. prim-ministru.

Reprezentația de gală dela Operă

La orele 3 și jumătate, la Opera din Odesa, a avut loc o reprezentație de gală dată în cinstea d-lui vice-președinte al Consiliului și a însoțitorilor d. sale. Corul Operei din Odesa a intonat Imnul Regal român, „Deutschland, Deutschland über alles", Horst-Wessel, „Giovinezza" și Imnul Național japonez. S'a cântat apoi „Boris Godunoff".

Seara, la orele 7 d. prof. Mihai Antonescu, vice-președintele Consiliului, însoțit de înalții vizitatori ai Odesei s'au îmbarcat în bărci cu motor și au făcut o excursie în largul mării. După ce a fost vizitată plaja Arcadia, seara la orele 9, Comandamentul militar al Odesei a oferit în cinstea primului ministru și a distinșilor oaspeți, o masă pe malul mării, la plaja Langeron.

Cu acest prilej d. prof. Mihai Antonescu a rostit următoarele:

„Domnilor ofițeri domnilor, mulțumesc organizatorilor cunoașterii administrației noastre. Îngăduiți-mi să mulțumesc colaboratorilor mei d-lui ministru Marcu și d-lui director Corbu și funcționarilor mei dela Propagandă, cari au organizat această excursie, să mulțumesc încă odată d-lui guvernator Alexianu și tuturor colaboratorilor mei de aici, și să le exprim caldele felicitări ale Guvernului, să mulțumesc Comandantului Diviziei Odesa domnului general Gheorghiu și, așa cum se cuvine, ostașilor drept semn de mulțumire, să ridic paharul meu pentru brava Armată a țării noastre, pentru simbolul unității neamului românesc, pentru Regele Mihai I și pentru Regina-Mamă Elena, pentru Mareșalul desrobirii pământurilor românești și pentru dv. toți unind în acest gând brava armată germană și pe eminentul ei reprezentant, d. general von Roikirsch. (Strigăte de „ura"; aplauze prelungite).

D. General Gh. Gheorghiu, comandantul militar al Odesei și-a exprimat bucuria de a avea în mijlocul garnizoanei condusă de domnia-sa pe înalții oaspeți, accentuând strânsa colaborare dintre armatele germane și române în lupta contra bolșevismului, relevând vitezia ostașilor români cari au făcut acte de înaltă bravură la cucerirea Odesei.

Apoi d. general Gheorghiu ridică paharul pentru marele și genialul Conducător al Poporului german, Fuehrerul Adolf Hitler, pentru d. ministru von Killinger, pentru viteaza armată germană și pentru reprezentanții străluciți ai țărilor aliate și a... (Aplauze prelungite).

A doua zi Miercuri dimineața, prin îngrijirea Comandamentului Militar al Odesei, s'a organizat la marginea orașului în punctul „Kreping" un exercițiu de luptă cu focuri reale, la care a fost invitat d. vicepreședinte al Consiliului și înalții oaspeți. D. General Gheorghiu, comandantul militar al Odesei a dat explicații și a arătat cadrul tactic în care s'a desfășurat exercițiul de luptă. Acest exercițiu a fost urmărit cu vie atenție de înaltele personalități prezente cari și-au exprimat la sfârșit toată admirația pentru felul în care el a fost executat. De aici d. prof. Mihai Antonescu însoțit de d. Baron von Killinger a plecat la aeroport de unde cu un avion special s'au reîntors în București, unde au sosit după două ore și jumătate de zbor.

După plecarea primului-ministru membrii Corpului Diplomatic, ceilalți demnitari ai țării și grupul ziariștilor străini și români au fost invitați la restaurantul „Nori" din apropierea Operei, unde Primăria Municipiului și Comandamentul Militar au organizat o masă în cinstea lor.

Cu acest prilej a luat cuvântul d. Gherman Pântea, primarul Odesei, care în numele d-sale și în numele colaboratorilor d-sale a adus mulțumiri înalților oaspeți pentru faptul că au onorat Municipiul Odesa cu această vizită.

Luând cuvântul d. prof. Alex. Marcu, ministru subsecretar de Stat al Propagandei a ținut să sublinieze contribuția ziariștilor atât la război — prin contribuția lor de sânge și jertfă — cât și la opera de clădire a României Noui, prin scrisul lor de zi la zi. Atât ziariști străini acreditați în țară, cât și reprezentanții condeiului românesc n'au pregetat dela nici o jertfă. Acești ziariști au luptat adeseori alături de soldații români; mulți din acești ziariști au venit la Ministerul Propagandei să-mi ceară că intervin ca să poată lua parte la luptele dege front. Deaceea când astăzi o parte din administrația românească pune în valoare aceste cuceriri, este momentul să mulumim cu toată sinceritatea și să elogiem pe corespondenții presei germane și italiene din România și în acelas timp minunatei prese germane și italiene din România și în acelas timp minunatei piese românești care în momentul de față a trecut cu succes un grea examen față de propria sa natiune și față de guvernul țării examen pe care nu trebue săl iute nicodată nimeni.

Alte cuvântări

În numele miniștilor plenipotențiari străini, prezenți la această masă, a luat cuvântul d. Ivan Milecz, ministrul Slovaciei, care a spus printre altele următoarele:

Noi vom păstra într'adevăr o amintire de neuitat, trăind aici zile de o deosebită tandreță. Noi am văzut, în mijlocul acestei proverbiale ospitalități românești, pe amicii noștri români în toată puterea lor de organizație și de administrație, în toată iubirea lor de lucru.

Într'un cuvânt, în această țară pe care o vizităm de o săptămână care a fost complet distrusă în urma celor mai aprige lupte, am avut posibilitatea să constatăm ritmul muncii cu care este răscolit îndeosebi pământul. Se muncește în agricultura acestei provincii ca într'o adevărată grădină.

*

D. prof. Mihai Antonescu, s'a înapoiat în Capitală însoțit de d-nii Baron Manfred von Killinger, ministrul Germaniei la București; prof. dr. P. Tomescu, ministrul sănătății și general Vasiliu, ministrul subsecretar de Stat la interne.

Cu acelas avion au mai sosit și d-nii: maior Eugen Niculescu, aghiotant al d-lui Mareșal Conducător; Rădulescu, director de Cabinet la Președinție; Nenițescu, șef de cabinet.

La întâmpinarea d-lui prof. Mihai Antonescu, vice-președintele Consiliului de miniștri, se aflau pe aeroport d-nii: Stelzer, consilier la Legația Germaniei, Alexandru Bădăuță, secretar general al ministerului Propagandei Naționale, col. Em. Turtureanu, director militar de Cabinet, Ovidiu Vlădescu, secretar general la Președinție, av. Lăzărescu dela Cabinetul d-lui vice-președinte al Consiliului de miniștri.

La coborîrea din avion, d. vice-președinte al Consiliului de miniștri și d. Baron Manfred von Killinger s'au întreținut în mod cordial, după care au părăsit cu mașinile aeroportul.

Ceilalți oaspeți, membri ai Corpului Diplomatic, înalții demnitari, ziariștii străini și români au sosit cu trenul special în Capitală, a doua zi, ieri.

Contribuția românilor la fondarea a patru universități din Rusia

(Urmare din pag. I-a)

scrieri, ci în larga lui operă de îndrumător cultural, cărturar preocupat de un scris serios, privind probleme de instrucție și morală. El întrunea un ansamblu literar, acordând sprijin tinerilor: poetul Jucovski și Turghenev (o rudă a romancierului).

La 1763, Herascov a fost numit director al Universității din Moscova, iar la 1778, — al doilea cărturar al aceleași Universități. Din acest moment, propriu zis, înaltul așezământ de cultură a și început să existe în forma lui definitivă. Herascov a încredințat tipografia universitară renumitului Novicov, care a pornit o activitate largă în domeniul tipăriturilor. De foarte mare însemnătate a fost fondarea de către Herascov, la 1779, a pensionului nobilimii, din Moscova. Bătrânul cărturar s'a retras la pensie la 1802, obținând pentru reorganizarea Universității moscovite, înaltul grad de consilier tainic efectiv.

A patra Universitate din Rusia, care în întregime aparține creației unui Român, este Universitatea din Harcov. Fondatorul ei este Vasile Carazin, sau Caragea care în scurt timp a făcut să propășească întregul oraș Harcov. Încă pe la 1786, Kozodavlev propunea să fondeze încă trei Universități, pe lângă cea din Moscova, la Pascov, Cernicov și Penza. Nimeni însă nu se gândea la îndepărtatul Harcov. Carazin a oferit atunci o donație de 400 mii ruble, din partea nobilimii Harcovului, pentru înființarea unei Universități în localitate. De sigur, erau banii strânși printre confrații săi, în bună parte și ei de origine românească, căci în regiunea Harcovului s'au așezat majoritatea refugiaților lui Dimitrie Cantemir.

Universitatea din Harcov a luat ființă la 1804. Pentru înzestrarea ei cu biblioteca necesară, laboratoare etc., Vasile Carazin a mai continuat să se preocupe un timp îndelungat. Meritele sale exclusive față de crearea acestei Universități, au fost recunoscute la 1811, când el a fost proclamat membru onorar al Universității. Mai târziu i s'a ridicat un monument. Fondatorul Universității din Harcov, Vasile-Carazin Caragea, a murit la începutul acestui secol. Rusia Universitatea sa, am putea adăuga că aici nu numai că au studiat mulți Români, dar ei au și ajuns profesori universitari.

Ca încheiere, putem sublinia că, începutul acestui secol, Rusia — în afară de Finlanda — avea nouă Universități, dintre care patru a fost înființate printr'o colaborare energică a Românilor. Aceste Universități numărau următorul procent al studenților ruși:

Moscova 26%.
Petersburg 23%.
Kiev 16%.
Harcov 8%.

Așa dar, 73 procente, sau trei sferturi din toți studenții Rusiei de altădată, învățau în așezămintele superioare de cultură, la fondarea cărora au contribuit Românii.

G. Bezviconi

Moldovencele din Râbnița în costumul național specific satelor transnistriene

VIAȚA ROMÂNEASCĂ
Între Nistru și Bug

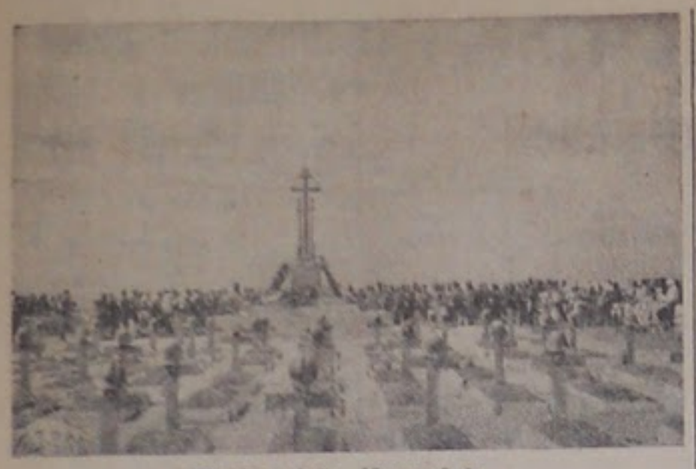

Troița dela Kagarlyk

Divizia de Gardă și-a proslăvit eroii căzuți în Transnistria
Pioasele solemnități dela Mannheim și Kagarlyk

În a doua jumătate a lunei August, Divizia de Gardă a ținut să-și cinstească, așa cum se cuvine, o parte din eroii căzuți pentru eliberarea Transnistriei, prin slujbe de pomenire și sfințirea troițelor ridicate pe locul grelelor bătălii ce au avut loc, anul trecut, la Kagarlyk și Mannheim, după cum, nu de mult, proslăvise memoria eroilor căzuți în luptele dela Kanya.

Părtașe în prima parte a războiului sfânt, Divizia a hotărît ca semn de recunoștință, să îngrijească de reînhumarea tuturor ostașilor cari s'au jertfit pentru Patrie sub faldurile drapelului ei, în luptele pentru desrobirea Basarabiei și cucerirea Odessei, adunându-i în cimitire bine îngrijite.

La căpătâiul celor care, prin victoriile obținute în prima parte a campaniei au netezit calea celorlalte mari izbânzi de mai târziu ale glorioasei noastre armate, străjuesc frumoasele troițe donate de așezământul Național „Regina Maria" pentru Cultul Eroilor, pe cât de simple în materialitatea lor, pe atât de adânc grăitoare ca simbol, proiectând peste timp uriașul contur de legendă al mucenicilor Neamului și glie străbune.

PELERINAJUL LA MORMINTELE EROILOR

În vederea solemnităților ce au avut loc, încă din ajun s'au deplasat în Transnistria reprezentanți ai Diviziei de Gardă și delegați ai Regimentelor competente, ofițeri, subofițeri și trupă, printre cari: d-nii: lt.-colonel Dobriceanu Alexandru, lt.-colonel Gheorghiu, lt.-col. Dr. Mustăciosu, maior Sufană și căpitan Negrescu, casier.

Joi dimineață, ajunși pe locurile unde eroii Diviziei au pecetluit cu sângele lor gloria și dreptatea românească, delegații regimentelor cari au luat parte la luptă s'au îndreptat spre cimitirele celor căzuți, unde au îngenunchiat la morminte, depunând frumoase coroane de flori.

În dimineața însorită de August, gândurile tuturor s'au întors cu un an în urmă, evocând eroicele bătălii purtate. Descifrând cu duioșie numele încrustate pe crucile proaspăt vopsite, retrăiau momentele grele prin care au trecut și dârzenia cu care au știut să le înfrunte și să învingă.

După vizitarea cimitirului eroilor din Mannheim — de proporții mai mici — o parte din delegați au rămas acolo în așteptarea oficierii slujbei pioase, iar ceilalți, s'au dus la Kagarlăk, unde cimitirul, mult mai mare, așezat pe creasta unei coline, lângă o livadă de caisi, în marginea satului, cuprinde aproape 60 de morminte ale celor reinhumați până în prezent, din mijlocul cărora se înalță o impozantă troiță de lemn, pe un soclu de ciment, în trepte.

COROANELE DEPUSE

Delegații Diviziei de Gardă și ai Regimentelor componente, au depus coroane mari de flori artificiale la ambele cimitire. Lângă acestea, Hauptmann Eisenreich, din partea Comandamentului German din Mannheim, a așezat o frumoasă coroană de brad, având la mijloc drapelul german cu svastică, iar locuitorii raioanelor Seltz și Rasdelnaia coroane de flori de câmp.

Locuitorii din Kagarlyk și din satele învecinate, au ținut să aducă omagiul lor eroilor desrobitori, participând în număr mare la aceste solemnități, cu care ocazie au presărat flori pe morminte.

E de remarcat, de asemenea, faptul că un cor mixt pe patru voci, format din locuitorii satului Grădinița, a ținut să dea răspunsurile la slujba religioasă, în limba română, impresionând în mod deosebit asistența.

ASISTENȚA

Au participat, la aceste pioase solemnități, următorii:

D. Colonel Botez Dumitru, Prefectul județului Ovidiopol, cu d-na, însoțiți de d-na Căpitan Corneanu și d. Botez Valeriu; d. Colonel Georgescu Pompiliu, Prefectul județului Tiraspol, Major Sireteanu, Comand. Legiunei de Jandarmi Ovidiopol, d-na Sireteanu, Leutenant von Keller și Leutenant Törner, consilieri tehnici la Prefectura județului Ovidiopol, ing. Gurescu, Șeful Serviciului Agricol, ing. Agricol Cozlescsi, Căpitan Ibănescu dela Detașamentul de Pază, Locot. Stroe Vasile, Comandantul Sect. Jand. Bielaewka, Locot. Roguschi Gheorghe din comp. Păduri-Răuri, reprezentanții autorităților administrative din comunele Vasilewka, Mannheim, Kagarlyk, Grădinița, Troița, Iaska, Bielaiewka, precum și numeroși locuitori.

Ca delegați militari au mai participat, pe regimente, domnii: Lt. Col. Pavel Birt, Căpitan Ungureanu, Căpitan Galeriu, Sublocotenent Spreitzer, Subit. Nucă Ion, Subit. Călin Ernest, Plot. Herghelegiu, Frunză Lazăr și Focșăneanu.

D-nii: Major Mihăileanu Cezar, Căpitan Rădăcu Aurelian, Căpitan Ștefănescu Sterian, Locot. Lucșan Mircea, Locot. Jacotă Cristea, Subit. Grigoriu, Subit. Anastasiu Gabriel, Subit. Dică Ion, Subofițeri și trupă.

D-nii: Major Phoebus Aristide, Major Joița, Căpitan Silvestru Laurențiu, Căpitan Dimiu, Subit. Dorobanțu, Subit. Dimache, Subit. Diaconu, Subit. Dudulescu, Plot. Adj. Ioniță Mihai, Plot. Hagiescu Const., Pătrutescu Zamfir, Buncea Dumitru, Tănăsescu Haralambie și Stancu Ion.

SFINȚIREA TROIȚELOR ȘI POMENIREA EROILOR

Prima slujbă religioasă a fost oficiată la cimitirul eroilor din Mannheim, de preotul Gheorghe Halvas din parohia Vasilewka, în prezența domnilor: lt.-colonel Dobriceanu Alex., lt.-colonel Gheorghiu, lt.-colonel Georgescu, prefectul județului Tiraspol, lt.-colonel dr. Mustăcescu, maior Phoebus Aristide, maior Șufanq, căpitan Negrescu, etc.

La ora 10.30, după sfințirea troiței și pomenirea eroilor de aci, cei de mai sus s'au îndreptat spre Kagarlyk, unde erau așteptați. La sosire, muzica militară a unui Regiment de Fortificații, sub conducerea d-lui Chioreanu Ioan, a dat onorul.

După prezentările de rigoare, în sunetele „Rugei" a început oficierea serviciului religios de către un sobor de preoți compus din: Inspector Misioner Pr. N. Grosu, Protopop Vespasian Velehorschi, preot căpitan Manta Dumitru, pr. D. Portase-Prut și pr. Niculai Cupriana.

Răspunsurile au fost date de corul Regimentului de Fortificații și de Corul Mixt dela Grădiniță, sub conducerea pr. Ionescu Vasile.

Pe locurile unde, cu un an în urmă, văzduhul era plin de bubuitul tunului și tăcănitul mitralierei, pentru izgonirea pângăritorilor Crucii, se înalță acum, la căpătâiul morților noștri dragi, în liniștea colinelor smălțuite în verde, pioase rugi către Cel Atotputernic.

Într'o atmosferă solemnă de recuzlegere s'a făcut sfințirea troiței, apoi pomenirea ostașilor căzuți la datorie pe aceste meleaguri, impresionând în mod deosebit asistența care, la citirea Evangheliei, și-a plecat smerită genunchii, în semn de pios omagiu.

La sfârșitul slujbei religioase, preotul Manta Dumitru, a rostit câteva cuvinte, făcând elogiul eroilor dela Kagarlyk.

După aceea, d. lt.-colnel Dobriceanu Alexandru, a ținut o vibrantă cuvântare, în care a făcut istoricul luptelor Diviziei de Gardă și apologia eroilor căzuți pentru Patrie.

D. colonel Botez Dumitru, prefectul județului Ovidiopol, a adus omagii d-lui general Șova, comoandantul Diviziei, pentru gândul pios cu care cinstește memoria eroilor Diviziei de Gardă care au luptat pentru eliberarea Transnistrei.

Troițele ridicate pe locurile jertfei ostașilor noștri le consideră ca adevărate altare ale românismului și se simte onorat să le aibe în grija sa.

D. colonel Georgescu Pompiliu, prefectul județului Tiraspol mulțumește, în numele d-lui guvernator al Transnistriei, pentru monumentele recunoștinței, ridicate de Divizia de Gardă pe aceste meleaguri, la căpătâiul ostașilor desrobitori, ale căror morminte formează temelia drepturilor noastre de mâine.

La sfârșitul solemnității, asistența s'a îndreptat cu mașinile spre comuna Troița, unde, în frumoasa grădină a spitalului comunal, locuitorii comunelor și ai satelor învecinate au oferit un prânz pentru sufletele eroilor Diviziei de Gardă căzuți la Kagarlyk și Mannheim.

Matei Ghimbășanu

Troița dela Manheim

SFINȚIREA BISERICII MĂNĂSTIRII „SF. TREIME" DIN ORAȘUL BALTA

Credința în Dumnezeu a călăuzit și a determinat — întotdeauna — viața popoarelor. Popoarele fără credință se prăbușesc. Așa ne-a învățat istoria trecutului și ne-o dovedește elocvența prezentului. Comuniștii, căutând să înăbușească sentimentul religios, au distrus toate așezămintele bisericești; dar n'au izbutit să distrugă credința din sufletul fiecărui individ și s'au prăvălit în prăpastia ce adâncișeră pentru norocelele asuprite de ei.

În eparhiile Chersonului și Podoliei au existat peste 2000 biserici, din care, după ocuparea Transnistriei — s'a mai aflat în bună stare numai una singură: biserica cimitirului din Odesa. Celelalte,— toate — au fost dărâmate și batjocorite.

Printre primele griji ale Românilor, după ocupare, a fost și aceea de a reda credincioșilor, așezămintele bisericești — lăcașurile de luminare a sufletelor.

Constatăm cu mândrie și cu deosebită satisfacție că în cursul unui singur an s'au sfințit 500 biserici în Transnistria; iar celelalte — până la 2000 — sunt pe cale de refacere sau reclădire.

Sfințirea unei biserici, este în viața unei comune, a unui oraș sau a unui popor, un eveniment de o deosebită importanță. Se demonstrează necesitatea închinării, pornită din adâncul credinței nestrămutate.

Județul Balta, din Transnistria, este unul din județele în care credința s'a păstrat într'o mare măsură.

După retragerea bolșevicilor, locuitorii au desgropat icoanele și cărțile bisericești și—sub îmboldul misionarilor bisericii noastre ortodoxe, — au purces la mărețe înfăptuiri.

MANASTIREA „SF. TREIME" ȘI STARETUL EI ACTUAL

În anul 1906, arhimandritul Varlaam Cozulea, ucrainian — originar din com. Baibuzovca, a ridicat în orașul Balta, mănăstirea de călugări „Sf. Treime", la care a fost stareț până în anul 1922.

În acest an, bolșevicii au izgonit preoții mănăstirii și au transformat bisericile, una în cinematograf, iar alta în sufragerie a studenților școlii tehnice moldovenești. Dependințele s'au utilizat, deasemeni, pentru scopuri profane.

În această stare a fost găsită Sf. Mănăstire din Balta. De atunci, s'a muncit într'una pentru redarea ei, — scopului pentru care a fost clădită. P. C. S. Protosinghelul Zosima Cerchez, basarabean, care s'a călugărit și a stat în această mănăstire până în anul 1920, a revenit după 21 de ani ca stareț al lăcașului, în care calitate a depus o muncă supraomenească, pentru a ajunge la înălțătorul moment la care am asistat în ziua de 15 August, când a avut loc solemnitatea sfințirii bisericii mănăstirii cu hramul „Acoperământul Maicii Domnului".

SOLEMNITATEA

Într'o pioasă atmosferă de cucernicie și duh creștinesc, s'a oficiat slujba sfințirii bisericii de către Prea Cuviosia Sa Antim Nica, Vicarul Bisericii Transnistriene, secondat de P. P. C. C. preoții: M. Grosu, protoereul orașului Balta; Protosinghelul Zosima Cerchez, starețul mănăstirii; Traian Lucan, protoereu al raionului Tiraspol; Artenion Popescu, protoereu al raionului Balta; Ion Mihăilescu, parohul com. Pârlița; ierodiacon Dosoftei Moraru, secretarul protopopiatului Balta și ierodiacon Felix Dubnoc, pictorul catedralei orașului Balta.

S'a oficiat apoi Sf. Liturghie a zilei, răspunsurile fiind date de corul Catedralei.

La sfârșitul Sf. Liturghii a luat cuvântul Prea Cuviosul Pr. Arhim. Antim Nica. Din cuvântarea P. C. Sale, redăm următoarele:

CUVANTUL

P. C. S. Dr. Arh. ANTIM NICA

Iubiți frați, am venit să oficiez sfințirea acestui locaș inoit. A trecut un an de când ostenim în aceste ținuturi, unde am căutat să înoim și să reclădim aceste sfinte locașuri pângărite și distruse de bolșevici.

Orașul Balta, a fost în închipuirea mea, totdeauna, orașul credinței moldovenilor din Transnistria. Văd că, într'adevăr, așa este.

A sosit astăzi momentul că porțile lăcașurilor sfinte se deschid largi credincioșilor, pentru a se închina lui Dumnezeu. S'a dovedit că Biserica nu este numai zidărie care poate fi dărâmată, ci este credința zidită pe temelia sufletelor și cugetelor, puternică și nesdruncinată. Cunoseam, iubiții mei, sufletele voastre, simțiam durerea voastră, de acolo de unde eram dar suspinele și rugăciunile voastre au ajuns la Dumnezeu, care a îndemnat armatele române și germane să se unească într'o singură voință, pentru biruirea dușmanului cel mai mare al bisericii.

Păstrați-vă sufletul nou și proaspăt în credința voastră de totdeauna.

Celor ce s'au ostenit cu fapta și cuvântul pentru înoirea acestui locaș, Dumnezeu le va trimite slava Sa ocrotitoare. Eu, le aduc mulțumiri din partea Conducătorului Bisericii noastre. În special, mulțumesc starețului Zosima Cerchez, care din tot sufletul a muncit pentru dacerea la înfăptuire a operei de înoire a bisericii.

Iar vouă tuturor credincioșilor vă aduc binecuvântarea celui ce oblăduiește sufletele voastre, I. P. Cuviosul Arh. Iuliu Scriban — Conducătorul Bisericii din Transnistria; iar cuvântul meu de binecuvântare să fie și cuvânt de mulțumire pentru cei ce conduc destinele Transnistriei și pentru armatele biruitoare."

S'a cântat „Mulți ani trăiască", iar apoi P. C. S. Dr. Arh. Antim Nica a împărțit Sf. Anafură credincioșilor veniți în mare număr să participe la această înălțătoare solemnitate.

Remarcăm între cei prezenți pe domnii: subprefect A. Cojocaru, insp. Grecu, F. Ciurea, Ștefănescu, insp. șc. Damian Plesca și un mare număr de ofițeri și funcționari ai instituțiilor din localitate.

Sergiu Grigorescu

CONSTITUIREA COMITETULUI MUNICIPAL DE PATRONAJ LA TIRASPOL

Luni 17 August a. c., în urma solicitării Doamnelor române și localnice din Tiraspol, a sosit în localitate pentru constituirea Comitetului Municipal, d-na colonel Cristina Brătescu delegata d-nei Maria Mareșal Antonescu.

La orele 7 seara, întrunindu-se într'o ședință extraordinară, d-na colonel Cristina Brătescu a lămurit d-nelor prezente ce este Consiliul de Patronaj, ce reprezentanți are în mijlocul său acest organ de Stat, rezultatele activității Comitetului și activitatea Doamnei Maria Mareșal Antonescu.

În urma hotărîrei luate la această ședință, Doamnele Române din localitate, precum și Doamnele Ruse și Ucrainence, în număr de 50, au frecventat cursurile de inițiere ce-au durat o săptămână.

La aceste cursuri, stăpânind tehnica desăvârșită, d-na colonel Cr. Brătescu, a reușit să prezinte celor de față, întreaga structură a Consiliului de Patronaj și opera viu creatoare a membrilor săi.

Făcând o paralelă între caritatea creștină și asistența socială, devenită știință modernă, d-sa a arătat cauzele și posibilitățile de ajutorare și ocrotire a semenilor noștri.

Pe lângă instrucțiunile și recomandările de ținută și chestionar, relativ la anchetele la domiciliu, d-na Colonel Cristina Brătescu a arătat procedeele de aplicare a tratamentului social.

ȘEDINȚA DE CONSTITUIRE A COMITETULUI MUNICIPAL

În ziua de 20 August, la orele 7 seara, în prezența d-lui maior Scriban Nicolae primarul orașului, a domnului A. Niculescu, consilier național, a doamnei Dr. Odobescu medic șef al Municipiului, sub prezidența d-nei colonel Cristina Brătescu, fiind de față și d-nele colaboratoare, a avut loc ședința de constituire a Comitetului Municipal.

La această ședință au fost numiți:

Președinte de onoare al Comitetului Municipal de Patronaj:

Domnul General Constantinescu

Domnul General Dumitriu

Președinte de drept au fost numiți:

Domnul Major Scriban Primarul Municipiului

Domnul Octavian Giurgea Directorul Propagandei

Domnul Andrei Niculescu Consilier Național

Doamna Odobescu Medic Șef al Municipiului

Au fost numite președinte a centrelor:

De Asistență Socială: D-na Comșa;

Direcția cantinelor rurale: D-na Vinogradschi.

Direcția Financiară: D-na Laurescu.

Direcția Puericulturii: D-na Ștefănescu.

Direcția Centrului de Sănătate: d-nul Dr. Apostol.

Totodată îndreptându-și gândul spre Președinta Consiliului de Patronaj, asistența a trimes D-nei Maria Mareșal Antonescu, următoarea telegramă:

Doamnei Maria Mareșal Antonescu
Președinta Consiliului de Patronaj
BANEASA

De pe meleagurile Transnistriei desrobite de către armatele victorioase ale Majestății Sale Regelui și ale Domnului Mareșal Antonescu, Conducătorul Statului, Comitetul Municipal din Tiraspol, constituit astăzi în prezența delegatei D-voastră, Doamna Cristina Colonel Brătescu, își îndreaptă primul său gând către Președinta Consiliului de Patronaj ale cărei înfăptuiri înalte au fost și rămân pentru noi un imbold de muncă fără preget.

Vă rugăm Doamnă Președintă să primiți încredințarea omagiilor noastre și expresiunea devotamentului nostru nețărmurit, la propășirea operei pe care o prezidați.

Primarul Municipiului Tiraspol,
Maior Scriban.

Deasemenea s'a trimes o telegramă de recunoștință Domnului Guvernator Civil al Transnistriei, care a binevoit să doneze 50.000 RKKS sprijin pentru opera de ocrotire și asistență socială.

D-lui Prof. Gh. Alexianu
Guvernatorul Transnistriei

Comitetul Municipal din Transnistria, al Consiliului de Patronaj, constituindu-se astăzi în prezența Doamnei Cristina Colonel Brătescu, delegata Doamnei Maria Mareșal Antonescu, roagă pe excelența Voastră, să primească expresiunea celei mai calde de recunoștințe pentru sprijinul generos, moral și material cu care Excelența Voastră a înțeles să pună baze temeinice la opera de asistență și ocrotire a Guvernământului Transnistriei, încurajând umila noastră muncă.

Primarul Municipiului Tiraspol
Maior N. Scriban.

D. Maior Scriban a promis din partea Primăriei un sprijin lunar de 1500 RKKS.

În urma cercetării nevoilor orașului, au fost constituite comitetele de mai sus, stabilindu-se sediul în localul fostei Bănci rusești.

D-na Colonel Cristina Brătescu, dând ultimile instrucțiuni Doamnelor Președinte a Centrelor și încheind programul de organizare a cantinelor, ce l-a predat la Cursurile de inițiere a învățătorilor Moldoveni, a plecat în București, Duminecă, la orele 13.

ȘTIRI ȘI FAPTE DIN ODESA

Expoziția primăriei municipiului Odesa

În noua clădire a Primăriei Municipiului Odesa s'a deschis o expoziție a realizărilor de până acum. Această expoziție produce cea mai frumoasă impresie. Ea este instantaneul vieții orașului în decursul ultimului an și nu de geaba a atras atenția d-lui Oshima, Ministrul Japoniei la Berlin, cu ocazia vizitei sale la Odesa, și care s'a oprit în fața vitrinei de fotografii, unde alături de uzinele și fabricile distruse de bolșevici în retragerea lor, se văd fotografiile acestor fabrici restaurate datorită grijei gospodărești ale autorităților.

Afară de fotografii, sunt expuse mostrele tuturor fabricilor și uzinilor din localitate.

O donație pentru „Așezămintele Sturdza"

Comandamentul Militar Odesa, în dorința de a sprijini „Așezămintele Sturdza" — creațiuni de obârșie voevodală în acest oraș — a dăruit pentru nevoile acestor instituțiuni: 5.000 kg. cărbuni, 10.000 kg. lemne și 1.000 pâini.

Problema pensiilor

Primăria Municipiului Odesa a înaintat d-lui Guvernator al Transnistriei o dare de seamă asupra situației pensionarilor, anunțând că până în momentul actual n'a fost plătită nici o pensie deoarece Municipiul nu dispune de fonduri necesare.

Având în vedere hotărîrea d-lui Guvernator al Transnistriei ca pensiile să fie plătite din fondul Guvernământului, Primăria Municipiului Odesa a cerut ca să i se pună la dispoziție suma necesară pentru plata pensiilor.

La această dare de seamă i s'a răspuns Primăriei Municip. Odesa că problema pensiilor va fi rezolvată odată cu promulgarea noilor legi asupra ieșirii la pensie, care se va face la începutul lunei Septembrie 1942.

Sosirea la Odesa a d-lui prof. Onisifor Ghibu

Zilele trecute a sosit la Odesa d. prof. Ghibu dela Universitatea din Cluj, refugiată la Sibiu.

Dl. prof. O. Ghibu aparține acelor personalități care și-au consacrat întreaga lor activitate problemelor naționale. D-sa a luat parte activă la Congresul general al Moldovenilor din Transnistria, organizat din inițiativa grupului de moldoveni în frunte cu d. Ștefan Bulat, actualmente Directorul Institutului Național din Tiraspol. Dl. prof. Ghibu va ține o conferință la Universitatea Populară Română din Odesa cu următorul subiect: „Odesa ca punctul politicei românești în perioada primului război imperialist 1914—1918".

Repararea conductelor de apă

Direcția Medico-sanitară, urmărește sistematic reparațiile conductelor de apă ale orașului, care este una din măsurile de prevenire a bolilor de stomac.

Conductele de apă din Odesa, nefiind de mult timp schimbate, au dat în multe locuri crăpături pe unde pătrunde apa subterană plină de microbi, ce provoacă diferite îmbolnăviri.

Afară de această măsură de prevenire a bolilor, Direcția medico-sanitară ia zilnic apă pentru analiză, din diferite puncte ale orașului, stabilind în ce măsură pătrund microbii în conducte pentru a se putea lua măsurile necesare de desinfecție. În același timp, având-se în vedere distanța de uzina centrală de apă, aceste analize caută să stabilească și în ce măsură acționează clorura de calciu, cu care se desinfectează apa ce trece din uzină în conductă. Prezența clorurei de calciu în apa ce se află în conductele dela capătul rețelei nu are nici un efect dăunător, așa că pentru ca să avem o apă potabilă bună, trebue ca sistemul de conducte să fie în bună stare.

Asistența săracilor

Mulțumită atenției și grijei acordate de d. primar Gherman Pântea și de vice primarul d. Chirăescu, cantina Nr. 1 pentru săraci, funcționează admirabil. Cantina servește zilnic 1800 de mese pentru săraci și în afară de asta mai dă la 300 săraci câte 200 gr. de pâine.

În curând, bucătăria cantinei va fi mărită prin adăogarea de cazane în plus, ceeace va da posibilitate ca să se servească masa la încă 300 de săraci.

În toate clădirile cantinei domnește o curățenie exemplară. Mesele ce se servesc sunt bune și în cantitate suficientă. Actualmente, menuul cuprinde și fructe.

Energicul conducător al cantinei, d. Bodner, a luat măsurile necesare pentru ca cantina să fie aprovizionată pentru perioada de iarnă cu zarzavaturile necesare. Tot d-sa, a cerut Primăriei Municipiului Odesa, o porțiune de teren, pentru ca să se poată amenaja grădini de zarzavat, lucru care va micșora și mai mult cheltuielile cantinei, aprovizionând-o cu rezerve de legume.

Punerea în funcțiune a fabricei electro-mecanice de pâine

Direcția Aprovizionării depe lângă Primăria Municipiului Odesa, a cerut Directorului fabricei electro-mecanice de pâine ca să înceapă de la 5 Septembrie fabricarea pâinii. Această fabrică are mașini moderne care dau posibilitatea de a se fabrica o pâine gustoasă și igienică. Zilele acestea, administrația fabricei a început să facă angajări de lucrători și funcționari, pentru ca la data anunțată să se poată începe un lucru fără întrerupere.

Ordonanțe

Zilele trecute, d. Gherman Pântea, primarul Municipiului Odesa, pentru ca să se poată controla răspunderea întreprinderilor ce fabrică pâine asupra calității produselor lor, a hotărît ca toate brutăriile și fabricile de pâine să lipească timbre de control, în care să se arate întreprinderea, data fabricării precum și echipa care a lucrat. Controlarea acestei ordonanțe se va face de organele de control ale Direcției Aprovizionării.

Cei care nu se vor conforma prezentei ordonanțe, vor fi amendați dela 20 la 100 RKKS, iar întreprinderile lor vor fi închise până la 30 de zile.

*

Având-se în vedere ordonanța d-lui prof. Gh. Alexianu, Guvernatorul civil al Transnistriei, d. Gherman Pântea, primarul Municipiului Odesa, a ordonat ca toți proprietarii magazinelor, restaurantelor, precum și a diferitelor întreprinderi comerciale, sunt obligați să afișeze în mod vizibil autorizațiile lor de comerț.

În afară de aceasta, sunt obligați ca la orice operațiune de comert pentru procurarea de mărfuri, să prezinte copiile autentificate de pe aceste autorizații.

Contravenienții la prezenta ordonanță vor fi dați în judecata Pretoratului Militar și amendați cu diferite sume.

Studierea limbei române

În Casa Savanților din Odesa s'a format un cerc pentru studierea și învățarea limbei române. Acest cerc se bucură de un frumos succes fiind frecventat de numeroși intelectuali ai orașului, care în afară de studiul limbei române se interesează foarte mult de Istoria culturii poporului român.

Hronicul vremii

DISTRUGEREA UNEI CAZEMATE

Focul deslănţuit de inamic este năprasnic. Fiecare palmă de pământ e răscolită de exploziile proectilelor. De peste creastă bolşevicii răspund la desperare. Artileria şi brandturile noastre cuprind într'un uriaş viespar poziţia vrăjmaşe şi bolşevicii încearcă o rezistenţă pe malurile răpoase din apropierea cotei 177,4. Sprijiniţi de focul cazematelor, ruşii ţintesc pe infanteriştii români cu tot felul de arme automate. Totuşi ai noştri nu dau nici un pas înapoi. Căliţi la focul atâtor lupte se aruncă în crunta sbuciumare ca să arate ce înseamnă mânia românească.

Plotonul slt. Bădiţă Teodor se află la numai 150 m. de cazemată. Loviturile se schimbă de o parte şi alta cu repeziciune. Pentru fiecare proectil inamic, ai noştri trag înzecit, ţinând să-şi păstreze poziţia cu orice preţ.

Intrată ca un cuiu în poziţia inamică, mica unitate se luptă amarnic cu focul duşman. Flancul nostru drept, necontenit bătut de arma vrăjmaşe, rezistă eroic. Din ascunzişurile lor, bolşevicii se năpustesc în valuri asupra liniei noastre. Mitraliorii români scutură benzile una după alta. Viteaz între viteji slt. Bădiţă loveşte în dreapta, în stânga, trăznind liftele.

Glasul lui răscolitor şi ieşit parcă dintr'o altă lume, ridică inimile ostaşilor lângă inima lui şi toţi îl urmează până la unul nesocotind încleştarea apocaliptică a vâltoarei.

Inamicul continuă presarea. Ca să micşoreze pierderile, plotonul face o uşoară retragere. Bolşevicii înaintează. O manevră rapidă şi plotonul le cade în spate. Zăpăciţi de întorsătura neasteptată, ruşii încearcă o retragere grăbită, dar ai noştri le taie calea şi-i seceră fără milă. Câţiva duşmani fug în dosul cazematei. Ai noştri îi urmează de aproape. Desfăcuţi într'un necruţător lanţ al morţii, românii se apropie de cazemată. Din gura căscată proectilele sunt trase nebuneşte. Infanteriştii se aruncă la pământ. Din mâinile lor, înegrite de vânt şi de scare, grenadele îşi duc fâlfâirea către monstrul de piatră şi fier. Exploziile sunt îngrozitoare. Parcă şi creerii capului se clatină, să plesnească ţeasta nu alta.

O clipă, două şi Plotonul în frunte cu slt. Bădiţă Teodor, îşi continuă drumul spre cotă, cota 177,4.

DOMNIE GLORIOASĂ

In proclamaţia către armată din 6 Septembrie 1940, Domnul Mareşal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, adresându-se ofiţerilor, subofiţerilor şi soldaţilor, a spus răspicat, ca să însemne veacurile viitoare: „Marele Voevod Mihai de Alba-Iulia s'a suit pe tronul Regilor României. In aceste vremuri de sbucium şi frământare, inimile noastre se liniştesc unite în nădejdea pe care un neam întreg o pune în noua Domnie. Armata jură credinţă noului Rege Mihai I al tuturor Românilor. Dumnezeul strămoşilor noştri şi al Domnitorilor bravi ai acestui Neam să-i ajute ca Domnia Lui să-i fie plină de lapte vrednice, de biruinţă şi de glorie şi întotdeauna să-L înconjoare iubirea şi încrederea supuşilor Săi".

Intr'adevăr, acum doi ani, când poporul românesc, lovit de atâtea amputări teritoriale, trebuia să sue golgota unor iremediabile răstigniri, urcarea pe tron a tânărului nostru Suveran a fost raza de lumină lămăduitoare a colectivităţii, ciuntite şi îndurerate; a fost semnul de sus al Invierii Neamului. Fiindcă în fruntea ţării aveam, drept chezăşie, sufletul curat al unei tinereţi curate; aveam un talnic început de istorie nouă.

Aruncându-ne o retrospectivă privire asupra celor doi ani de iolală suveranitate, ne putem da seama, cu uşurinţă, de saltul uriaş pe care poporul nostru, mereu lovit şi neîndreptăţit în decursul veacurilor l-a făcut pe culmile gloriei, impunându-se în faţa lumii întregi atât prin realizările din lăuntrul ţării, cât şi prin jertfa indiscutabilă a ostaşului român în Răsărit, ostaş care alături de Iortele Axei, luptă şi moare pentru Europa de mâine.

Ziua de 6 Septembrie este o zi sfântă pentru întreaga românime. Este schimbarea la faţă a Neamului. Este ivirea zorilor deplinei afirmări naţionale. Este regăsirea noastră cu destinul pe care Providenţa ni l-a hărăzit şi pe care-l merităm. Cu drept cuvânt odată cu noua domnie a M. S. Regelui Mihai I, între Tron şi Naţiune, — cum a glăsuit Mareşalul, — „s'a redeschis astfel drumul credinţios şi curat în care tradiţia regească de iubire şi respectul poporului s'au intrărit întotdeauna".

Dacă — ţinând seama de proţeticile vorbe ale Conducătorului, — „Regi mari sunt aceia cari spală treptele Tronului cu lacrimile suferinţei înţelese şi care se înalţă pe elei, ducând în spate poverile împlinite ale Neamului" — atunci începutul de domnie a M. S. Regelui Mihai I a înscris, în Cartea Patriei o pagină cu proporţii de epopee.

Trăiască Regele!

UN GÂND PIOS ŞI PENTRU EI

De pe front ne vin veşti bune. Trupele noastre, în marşul lor victorios spre răsărit, smulg zi după zi din mâna inamicului cetăţi puternice, ţinuturi bogate, poziţii în care rezistenţa bolşevică este sfărâmată cu pricepere şi bărbăţie.

Fiecare nouă victorie românească ne umple sufletele de bucurie şi recunoştinţa noastră pentru cei care ne dau aceste victorii nu cunoaşte margini.

Datori suntem însă ca recunoştinţa noastră caldă şi nemijlocită să se îndrepte deopotrivă şi spre cei cari cad. Spre cei cari prin moartea lor, duc neamul la înviere, spre eroii ale căror morminte semănate dealungul şi dealatul întinderilor răsăritene vor sta în veci mărturie a vredniciei şi eroismului românesc.

Un gând pios şi o rugăciune fierbinte să înălţăm, fraţilor, şi în amintirea lor scumpă, să le slăvim faptele şi să ne pregătim sufleteşte pentru a le urma oricând glorioasa lor pildă.

Numai neamurile cari sunt în stare de jertfă, pot privi cu încredere viitorul; şi numai acelea cari ştiu să preţuiască jertfa şi să respecte pe jertfitori pot găsi oricând în sufletul lor, tăria de a înfrunta loviturile soartei şi de a întoarce ochii Dumnezeului dreptăţii spre ele.

Să ne uităm mici când aceste lucruri, cari trebue să ştie pentru noi lărie de evanghelie.

Acum şi în veci veciilor.

6 SEPTEMBRIE 1940, ZI DE INĂLŢARE A NEAMULUI ROMÂNESC

Ce s'a făcut pentru agricultură şi pentru plugari în al doilea an al erei Mareşalului Antonescu

M. S. REGELE MIHAI I

D. MAREŞAL ANTONESCU

6 Septembrie 1940.

Zi de însănătoşire a Naţiei române, îmbolnăvită de racila minciunei şi a necinstei, care ne-a bântuit sufletele timp de două decenii.

Zi în care poporul român s'a regăsit pe sine, aşa cum este din fire: cinstit, drept şi muncitor.

Timp de douăzeci de ani s'a rugat acest popor, până ce, la 6 Septembrie 1940, Dumnezeu s'a îndurat de ruga lui şi i-a trimis Omul care să-l isbăvească.

Dela 6 Septembrie 1940 — când conducerea Ţării şi a Poporului Românesc a luat-o Mareşalul Antonescu — a început pentru Naţia română o viaţă nouă, o viaţă de muncă, de demnitate şi de mândrie, care a aşezat-o în locul ce i se cuvine între neamurile Europei.

Şi, după cum Italia a avut parte de Benito Mussolini, iar Germania de Adolf Hitler — oameni cu adevărat trimişi de Dumnezeu, pentru salvarea celor două mari popoare — tot astfel, Cel A Tot Puternic ne-a trimis pe salvatorul nostru, pe Mareşalul Antonescu.

In această potrivire a soartei şi a voinţei Dumnezeieşti, stă baza de apropiere a Naţiei Române, de cea Italiană şi de cea Germană, cu cari mergem azi alături, atât pentru răpunerea duşmanului comun, cât şi pentru refacerea sufletească şi economică a celor trei popoare.

6 Septembrie 1942.

Se împlinesc azi doi ani — şi începe cel de al treilea an — al epocei Mareşalului Ion Antonescu.

Implinirile Lui sunt multe şi sunt mari, în acest scurt timp. Dar cea mai însemnată înfăptuire este refacerea sufletească a Naţiunei. Ea a isvorît din încrederea pe care Poporul o are şi din nădejdiile cari le pune în Acel care a fost ales de Dumnezeu ca s'o salveze. Din această refacere sufletească, a ieşit şi dârzenia noastră, în lupta contra duşmanului de totdeauna şi munca noastră, pentru împlinirea nevoilor ţării şi asigurarea victoriei.

Şi în această muncă, stă în primul rând străduinţele celor *15 milioane de plugari, cari sunt „toată puterea de producţiune a Ţării şi toată forţa de rezistenţă a Naţiei"*. Sunt ţăranii noştri, despre cari Mareşalul Conducător spunea, la 28 Martie 1942, delegatului Germaniei, care cerceta şcoala de comandanţi pentru „Munca tineretului Român":

— *„...ţăranul este şi muncitorul de bază şi luptătorul pe care se bizuie dreptul şi dreptatea noastră. Cu el am muncit, greu, ogorul; cu el am apărat sângeros hotarul. Cu el vom munci şi de acum înainte pământul; şi tot cu el îl vom stăpâni o eternitate".*

Ce s'a făcut pentru agricultură

Pentru ajutorarea muncei acestui plugar român, Guvernul a luat o seamă de măsuri şi a desăvârşit o seamă de realizări. La 7 Septembrie 1941 am scris aci ce s'a făcut pentru agricultură în primul an al epocii Mareşalului Antonescu; voi incerca azi să număr cele ce s'au făcut în al doilea an.

Pentru a împlini nevoia de credit s'au făcut „Case de credit ţărăneşti", în toate oraşele, cari dau împrumuturi numai plugarilor, prin băncile populare şi cooperativele de orice fel şi cu dobândă de 5 la sută pe an. Pentru cumpărarea de maşini agricole, Statul nu a dat împrumuturi în bani, ci a adus maşini, pe cari le-a dat pe credit de 5 ani, cu dobândă numai de 3,50 la sută pe an. In 1942 s'au adus de două ori mai multe maşini agricole (tractoare, pluguri, semănători, etc.) decât în 1941. La fel şi pentru seminţe. Statul a cumpărat şi împărţit — cu preţ scăzut — 6.000 vagoane cereale de sămânţă, uleioase şi fibroase, 40 vag. arbagic, alte seminţe de legume şi multe zeci de vagoane de seminţe de nutreţuri (lucernă, trifoi, mei, iarbă de Sudan, ghizdei, borceag, etc). Pentru anul acesta s'au dat seminţe de 1.200 milioane: pentru anul viitor s'a aprobat 1.500.000.000 lei şi s'a început cumpărarea seminţelor. S'a dat 250.000 pomi roditori, gratis sau cu preţ scăzut; milioane de viţe altoite şi zeci de milioane de răsaduri de legume, cari au ajutat să se înmulţească grădinile săteşti, iar unităţile militare să-şi facă iarăş grădinile lor, sub îndrumarea a 15 ingineri agronomi, cari conduc şi uscarea legumelor, în sute de cuptoare. Tot pentru sporirea legumelor, s'au cultivat toate locurile virane, din oraşe şi sate.

Pentru desvoltarea creşterii vitelor, s'au adus din Germania tauri, vaci, porci, păsări, ouă şi iepuri de casă, cari s'au împărţit crescătorilor. S'au făcut crescătorii mătci de iepuri de casa, la toate instituţiile agricole. S'au luat măsuri să se cultive cu nutreţuri cel puţin jumătate din întinderea islazurilor comunale. Pentru aceasta s'au dat seminţe destule, iar plugurile Camerelor agricole au făcut arături adânci.

In afară de terminarea celor 80 silozuri pentru cereale — pe lângă cari s'au făcut uscătorii pentru porumb şi instalaţii pentru tratarea mazării — s'au pus în lucru şi s'au mai înfiinţat silozuri pentru păstrarea fructelor. Câteva din ele vor avea instalaţii de răcire. S'au înfiinţat staţiuni viticole pentru anunţarea pericolului de boli. Trei şcoli de mecanică agricolă şi 25 şcoli de tractoriştii. Fabricile de marmeladă au fost înmulţite. In 1941 s'au făcut 300 vag. marmeladă; anul acesta se vor face 600. S'au făcut planurile şi se va începe construirea unei reţele de abatoare, depozite şi antrepozite frigorifere, precum şi vapoare şi vagoane frigorifere.

Pe lângă toate aceste ajutoare şi înfăptuiri, în folosul plugarilor şi în ajutorul agriculturii, Mareşalul a hotărît să înzestreze obştiile agricole săteşti şi pe gospodarii cari vor fi premiaţi la concursul platformelor de gunoi şi la cel al ogoarelor de vară, cari se ţin anul acesta, pentru prima oară, în afară de concursul grâului şi cel al porumbului.

Pentru îndrumarea plugarilor şi conducerea obştiilor, Mareşalul a hotărît să pună agronomi comunali (cum sunt în Bulgaria) şi agronomi de obştii (cum are Italia şi cum a mai fost şi în România). Iar pentru a ajuta la această îndrumare — a plugarilor către o mai bună gospodărie — ministerul agriculturii a organizat chiar luna aceasta, o expoziţie de propagandă, care lămureşte mijloacele pentru sporirea producţiunii la hectar, scopul principal şi imediat al străduanici agricultorilor noştri.

*

Mareşalul Conducător nu s'a mulţumit să ordone. S'a urcat în aeroplan şi a inspectat dacă ordinele sunt executate. La 22 Aprilie şi la 12 Mai 1942 a inspectat şi ne-a spus ce a găsit: „foarte multă activitate pe câmp", dar şi „islazuri neîngrijite" şi pline de buruieni, iar „gospodăriile oamenilor în dezordine".

Trebuie să ne bucurăm că Mareşalul se interesează de munca noastră şi trebuie să ne ruşinăm că a văzut gospodăriile noastre în neorânduială şi câmpurile pline de scaieţi.

Dar, dupăce ne-a cercetat şi ne-a certat în primăvară, la 20 Iunie 1942, ne trimite a doua scrisoare — aşa cum ne-a trimis prima, anul trecut, la 17 Iunie, dupe front — în care, ca un părinte bun, uită ce am greşit şi ne laudă pentru ce am făcut bine:

— „Ca şi bătălia de pe front, a fiilor, fraţilor şi soţilor voştri, bătălia agricolă, din spatele frontului, a fost câştigată.

„Cinste vouă, tuturor, plugari, bărbaţi şi femei de toate vârstele".

Trebue să mulţumim lui Dumnezeu că a dat Mareşalului nostru un ochi care vede toate şi un cap care ştie toate.

Şi, pentruca să-I dovedim că suntem înţelegători a străduinţilor Lui şi a nevoilor Ţării, să ne supunem celor trei porunci ale Lui:

Unire în obştii agricole săteşti;

Ordine în gospodărie şi pe câmp şi

Muncă mai multă, mai bine făcută şi mai la timp dată, după îndrumările agronomului.

Din împlinirea acestor trei porunci, trebuie să iasă propăşirea Ţării şi bunăstarea noastră, a celor 15 milioane de plugari, cari ne rugăm, azi, pentru sănătatea Mareşalului Conducător şi pentru împlinirea nădejdilor Lui şi ale noastre.

A. D. Carabella

ARDELENII PE DON

De zece zile gonim prin Rusia în urmărirea inamicului. S'ar chema să fim frânţi de oboseală. Călăreţii au mai mult de lucru la popas, dar infanteriştii au zeci de kilometri în picioare zilnic, adorm unde se aşează, în orice poziţie, prin orice loc. Abia se trezesc când vine masa şi apoi, câte 3—4 sub aceiaş foae de cort, adorm...

Santinelele veghează şi în noaptea care se lasă, visele de acasă îşi continuă firul.

Sub cer rusesc flăcăii din plaiurile Ardealului la mii de km., de ai lor, luptă pentru liberarea familiilor şi a Patriei...

Pe drum, în faţa noastră, apar convoae de familii ridicate de bolşevici şi cari acum scăpate de duşman se întorc acasă. Un car ponosit cu 2 boi sau cai slabi, încărcat cu câteva boarfe şi vase, iată toată averea.

De ieri ne plouă.

O ploaie măruntă, deasă şi continuă care macină orice răbdare. După 8 zile de marşuri obositoare fără popas şi fără răgaz, după suferinţa serii şi a picioarelor arse a sosit ploaia. Un cer jos, plumburiu, cu zdrenţe cari se agaţă de culmi, a vărsat torente de apă care au transformat praful gros într'o mâzgă neagră cleioasă şi grea.

Alunecă piciorul calului, roţile fug către şanţ şi oamenii au bocancii grei ca plumbul, totuş îşi continuă marşul început acum zece zile.

Şi înaintăm încet, dar siguri de victoria pe care o făurim la fiecare pas.

Culmile de dealuri, line şi netede care se întind fără sfârşit, ne trezesc dorul de munţi şi de variaţie a peisajului din ţară. Dar oricum, ştim că în câteva zile ajungem la ţintă.

Când vor veni acasă cu flori legate de baionete plăeşii noştri dela Satu-Mare la Braşov şi dela Brad la Bicaz îşi vor aminti cu mândrie aceste zile în cari au suferit de căldură, de ploaie şi de sete; şi vor putea povesti c'au luat parte la cea mai mare aventură a timpurilor.

UN MIRACOL: CONDUCĂTORUL

S'au împlinit doi ani de când Domnul Mareşal Antonescu a luat în mâinile sale viguroase frânele statului român. Conducător în plinătatea cuvântului. El n'a şovăit o clipă în îndeplinirea marei şi istoricei misiuni pe care l-a încredinţat-o destinul în vremi hotărîtoare pentru ţara noastră.

„Biruinţa mea întreagă nu va veni decât atunci când Neamul va birui pe deplin, iar înălţarea mea nu poate fi decât atunci când Neamul se va înălţa" spunea Mareşalul în primele clipe ale guvernării sale, salvatoare pentru Patrie. Şi credinţios acestei lozinci, El a mun cit fără preget, a despicat ţării un drum luminos, a smuls-o din greul şi durerosul impas în care se afla şi a redat naţiunii române încrederea în nepieritoarele ei virtuţi. A purces la temeinica reorganizare internă a ţării, la statornicirea de prietenii reale şi rodnice, la relacerea graniţelor, pe care le-a găsit sfărâmate în împrejurările tragice când a preluat puterea.

A împiedicat prăbuşirea internă şi a zăgăzuit — prin începerea războiului sfânt — năvala pustiitoare a vrăşmaşului dela răsărit, râvnitor să-şi întindă, peste trupul mutilat al României, dominaţia haotică şi despotică spre inima însăşi a continentului.

Cu clara sa vedere şi cu o neslăbită energie creiatoare, Mareşalul Antonescu a început zidire de ţară nouă; a restaurat elementul etnic românesc în plinătatea drepturilor lui firesti; a purtat şi poartă neîncetat grijă ţăranului şi tuturor categoriilor sociale producătoare; a redat oştirii superba ei mândrie şi putinţa de a-şi valorifica virtuţile; este împlinitor neşovăelnic al tuturor drepturilor şi al deplinei dreptăţi româneşti.

Reconstrucţie! Progres! Reintregire! Sub semnul acestor imperative naţionale se străduie, fără odihnă, Conducătorul, simţind cum bat la unison, în juru-i, inimile românilor de pretutindeni.

Prin uriaşa sa personalitate, Mareşalul Ion Antonescu domină epoca noastră, iar prin iapta sa pururea grăitoare s'a rânduit alături de marii ctitori ai strălucirii şi unităţii româneşti.

Să trăiască Mareşalul-Conducător!

TREI ANI DE LUPTĂ

La 3 Septembrie s'au împlinit trei ani de când Germania duce cel mai mare război din câte a cunoscut până azi istoria omenească.

In aceşti trei ani multe s'au schimbat pe faţa pământului. Numeroase ţări au fost şterse de pe harta lumii, altele dupăce au cunoscut ruşinea înfrângerii, se luptă acum cu greutăţile de neînvins ale războiului, în sfârşit cele mai înţelepte şi mai pricepute conduse s'au dat în această uriaşă luptă de partea dreptăţii, adică de partea Germaniei şi a Italiei, şi împreună cu aceste mari şi puternice popoare s'au aliniat în frontul de luptă împotriva puterilor răului şi întunericului.

România face parte dintre acestea din urmă.

Sub oblăduirea înţeleaptă şi cumpănită a Mareşalului Conducător, poporul român strâns unit în jurul Regelui şi drapelului naţional, e mândru că ia parte la un război glorios, la o luptă dreaptă, din învolburarea căreia vor răsări şi pentru el zorii trandafirii ai isbândei idealului naţional.

El a intrat în războiu ca să-şi desrobească fraţii căzuţi în stăpânire străină, ca să alunge din preajma hotarelor lui fiara care ameninţa din umbră şi ca să răzbune jignirea pe care păgânii dela Răsărit au adus-o Crucii lui Cristos şi civilizaţiei omeneşti.

Şi luptă mai departe convins nu numai de dreptatea cauzei pentru care sângerează dar şi de marea victorie hotărâtoare care se apropie atât pentru el cât şi pentru glorioasele popoare cu care s'a întovărăşit în această uriaşă luptă.

TRANSNISTRIA

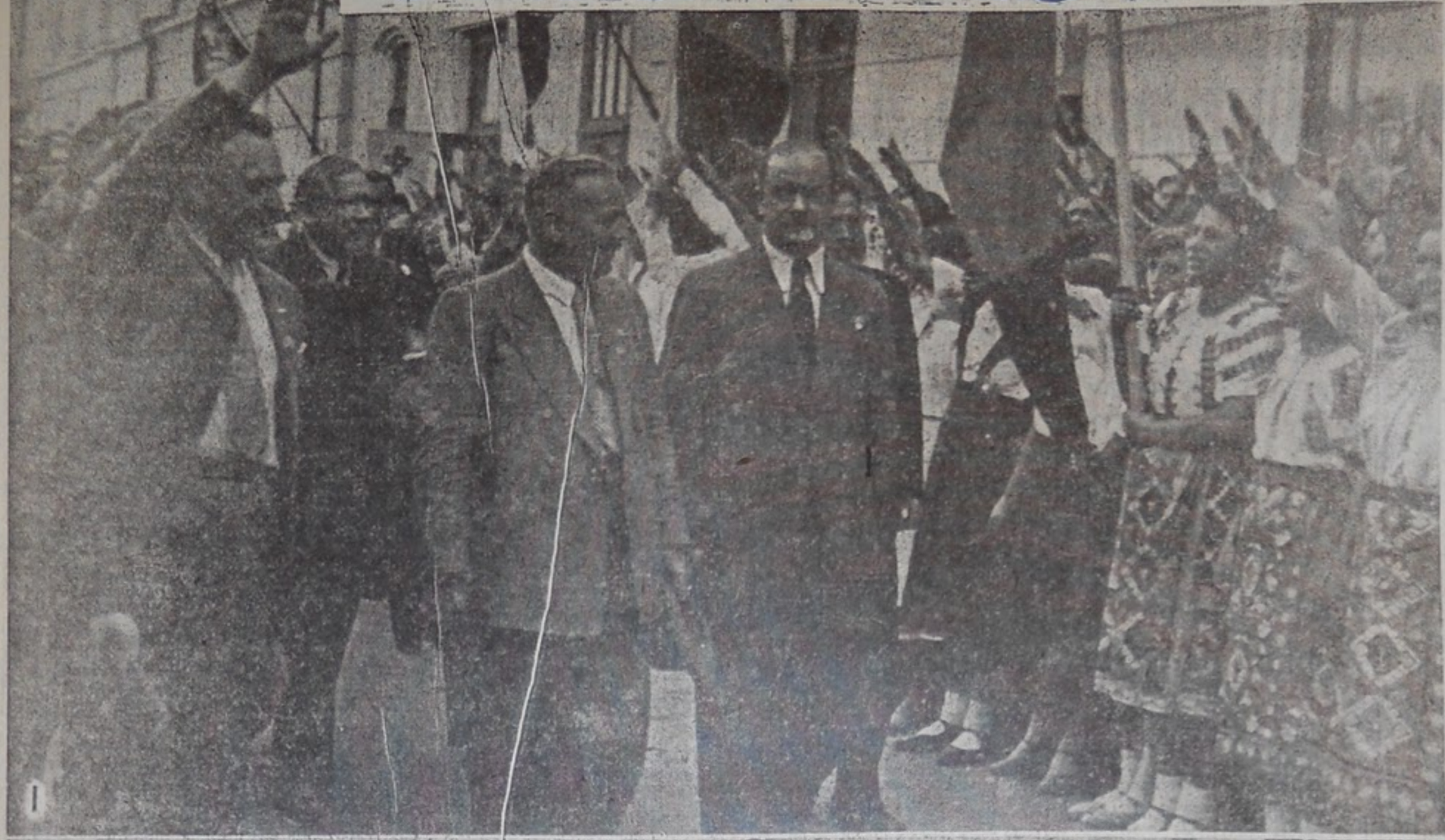

1. Primirea în gara Tiraspol a înalților demnitari străini și români.

2. Troiță dintr'un sat transnistrian.

3. O tânără moldoveancă de peste Nistru.

4. D. baron von Killinger stă de vorbă cu răniții germani.

5. La mormintele eroilor din cimitirul orașului Tiraspol.

6. Castelul prințului Lwow din Cerniatin.

7. Clopotul bisericii din Caracioice.

Tipografia Societatea Națională de Editură și Arte Grafice „DACIA TRAIANA", București, Strada Sărindar 5-7-9 — înmatriculată sub Nr. 156/942 la Reg. Oficiului Comerțului București. Tipărită la 5.IX.1942